

Plaiuri Săcelene

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ "IZVORUL" - SÄCELE,
ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1922 ȘI ÎNREGISTRATĂ LA JUDECĂTORIA BRAȘOV,
SUB NR. 15553, DIN 8.03.1994, cont nr. 4072996060012 B.R.D. FILIALA SÄCELE

VREM

să răscolum trecutul celor ce-au cutreerat pământul românesc
să infățișem prezentul văduvit de măreția trecutului
să despicăm drum nou prin vremuri Să celelor de mâine și
să contribuim cu toată puterea noastră de muncă tinerească
la ridicarea acestor plaiuri mocănești

VICTOR TUDORAN
Plaiuri Săcelene, 1934

Plaiuri săcelene

APARE TRIMESTRIAL

MEMENTO

“După ce o veți căti, păstrați revista în casa voastră. Oricând o veți găsi, vă va face placere, fiindcă vă reamintește oameni și locuri seumpe vouă și părintilor voștri.”

CUPRINS

Memoriam

1 DECEMBRIE - ZIUA ROMÂNIEI	3
ISTORIE ȘI LINGVISTICĂ	4
CREDINȚA ORTODOXĂ ÎN ISTORIA TRANSILVANIEI ȘI ÎN VIAȚAMOCANILOR SĂCELENI	7
PREDICĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI	9

Cultura

PELERINI SĂCELENI ÎN PATRIALUI COŞBUC ȘI REBREANU - FILE DE JURNAL	11
REFLEXII PE MARGINEA ZIDULUI	13
PELERIN LA SFÂNTUL MUNTE ATHOS (II)	14
DAN GEORGE ACSENTE, SĂCELEANUL DIN ECHIPA CARTOON!	16
APRECIERI PENTRU REVISTA NOASTRĂ	17
GÂND DE CRĂCIUN	17

Opinii

PASIUNEA CERCETĂRILOR DE ISTORIE LITERARĂ LOCALĂ	18
SALVAREA PRIN CULTURĂ	19
ECOURI LA "O PROVOCARE..." (I).....	20

Actualitatea

RECUNOAȘTEREA REZULTATELOR BUNE OBȚINUTE DE ELECTROPRECIZIA S.A	22
JUBILEU ASTRA 100	23
A DOUA ROMÂNIE - ROMÂNII DE DINCOLO	24

Sport

INTERVIU.....	26
---------------	----

*Cu ocazia apropiatelor Sărbători de iarnă și
a Anului Nou 2005, conducerea
Asociației Cultural-Sportive "Izvorul" și
colectivul de redacție al revistei
"Plaiuri Săcelene" vă urează
numai împliniri, multă sănătate,
bucurii și un sincer
"LA MULTI ANI!"*

1 DECEMBRIE - ZIUA ROMÂNIEI

“Veniți la Alba-Iulia !

Veniți cu miile,

Cu zecile de mii !

(fragment din Apelul Consiliului Național

Român, noiembrie 1918)

S-au spus multe despre ziua de 1 Decembrie 1918, ziua Marii noastre Uniri și se cuvine ca, la asemenea prilej, să ne luăm răgazul de a reflecta la valorile care întemeiază această mare sărbătoare. În primul rând, pentru foarte mulți români, ziua de 1 Decembrie 1918 a consacrat deplina lor libertate și egalitate în drepturi. Înrobiți vreme de multe veacuri, ei își dobândea atunci, cu armele biruinței, deplina libertate pe care se angajau solemn să o apere nu numai pentru ei ci pentru toți conaționalii. Pentru toți români, apoi, ziua de 1 Decembrie 1918 cosacra unitatea unei țări întregite, mândră de destinul ei european. Așadar, Marea Unire rămâne legată în mod inseparabil de democrație, de integritatea europeană și de toleranță, valori sacre la care poporul nostru a ținut în întreaga sa istorie de mai târziu și care astăzi sunt mai actuale ca oricând.

Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 va rămâne una dintre acele pagini luminoase ale istoriei României pentru scrierea căreia și-au dat mâna inteligența politică, spiritul de sacrificiu și conștiința acțiunii puse în slujba unui ideal care a însoțit națiunea română secole de-a rândul. Făptuitorii ei au făcut din sacrificiile lor și din angajamentul lor în favoarea ideii naționale temeiul mândriei de a fi români.

Suntem părăși în acest an, 2004, la cea de a 86-a aniversare a zilei de 1 Decembrie 1918, bornă crucială în calendarul istoriei neamului nostru, când la Alba Iulia, la marea adunare națională de atunci, s-a pecetluit actul unirii Transilvaniei cu Țara, împlinindu-se astfel visul de veacuri al românilor de a trăi laolaltă în România. Marea Unire a fost îndelung așteptată și pregătită, a fost un ideal al românilor, iar la pregătirea, înfăptuirea, organizarea și consolidarea ei au participat și mulți români săceleni.

Asociația Culturală “Izvorul”, revista “Plaiuri Săcelene” au rememorat de fiecare dată, pe întreg parcursul existenței lor, cu recunoștință și respectul cuvenite, pe toți acei străbuni ai noștri eroi pe câmpurile de luptă, mari cărturari, prelați slujitori ai bisericii străbune, tribuni luptători, învățători și profesori ori ostași anonimi care au scris file de neuitat în carte de aur a bătăliilor pentru idealurile de egalitate, dreptate și unitate națională.

De pe aceste frumoase meleaguri săcelene s-au ridicat multe personalități de prestigiu care, în diferite momente ale istoriei, au marcat prin activitatea și personalitatea lor etapele pregătitoare ale mareului eveniment de la 1 Decembrie 1918. Nicolae și Radu Popescu, Oprea și Radu Moroianu, Constantin Secăreanu, Oprea

Târcă sunt câteva dintre figurile emblematice ale Revoluției de la 1848 din Transilvania, lor adăugându-li-se cărturari iluștri care au militat pentru Unirea cea Mare la sfârșitul secolului XIX și începutul celui de al XX-lea. Dintre aceștia din urmă se remarcă numele de mare rezonanță pentru săceleni ca : George Moroianu, frații Alexandru și Ioan Lapedatu, Gheorghe Dragoș, I. U. Sorici și mulți alții.

Demersurile îndrăznețe și competente pentru înfăptuirea Marii Uniri ale luminatului academician, economist, om politic și publicist care a fost George Moroianu, s-au întins pe mulți ani, practic pe întreaga lui viață social-politică activă și au vizat pregătirea și consolidarea Unirii și a rezultatelor ei. Această activitate a fost amplă și semnificativă în planul propagandei românești în Occident, de o maximă complexitate și eficiență pe plan diplomatic în ceea ce privește informarea opiniei publice, a personalităților politice, a guvernelor și parlamentelor europene asupra problemelor românești. A fost secretar general al Afacerilor Externe din Consiliul Diligent, consilier tehnic al delegației române la Conferința de Pace de la Paris și reprezentant al intereselor României în Franța, Belgia și Anglia.

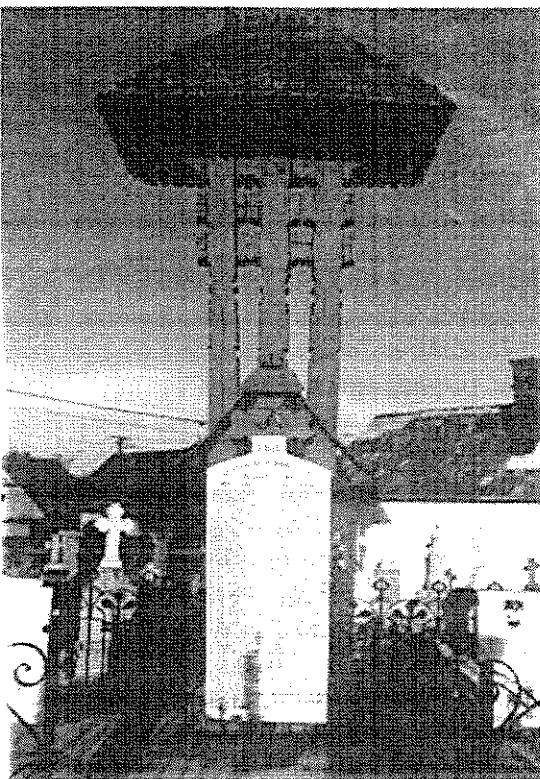
Alături de George Moroianu, un alt cărturar de seamă din Săcele, Alexandru Lapedatu, membru al Academiei Române și chiar președinte al acesteia o perioadă, a fost numit

consilier al delegației române la Conferința de Pace, calitate în care a contribuit la pregătirea politicii României pentru această conferință cu proiectul unui memoriu temeinic documentat despre situația românilor din acea vreme.

Profesorul universitar, economistul de largă respirație europeană Gheorghe Dragoș, abia întors rănit de pe front, s-a angajat cu toată dăruirea în organizarea Sfatului Național Român și a Gărzilor Naționale din Săcele mobilizate plenar în misiunea de a apăra viața și avutul locuitorilor, de a păzi ordinea și liniștea publică.

Alături de aceste figuri emblematice ale istoriei Săcelor, la pregătirea și înfăptuirea Marii Uniri au participat și mulți alți români săceleni. În 1916, aceștia, în frunte cu preoții, au întâmpinat cu flori, daruri, ceremonii religioase și cântece de vitejie pe ostașii români care veneau de pe Carpați pentru a elibera Ardealul. Mulți tineri din Săcele, înrolați cu sila în armata austro-ungară, au refuzat să lupte împotriva fraților, unii dezertând și fraternizând cu oastea română. Pentru aceasta au plătit mulți din ei cu viața.

continuare in pag. urm.

continuare

Stau mărturie troițele ridicate în cimitire, dar și amintirea plină de recunoștință a urmașilor. Scrisorile de război din acele vremuri vorbesc despre curajosul comandant de avion, săceleanul Ioan Peneș, despre gărzile naționale române care au luptat cu trupele inamice ce se aflau în retragere peste pasul Bratocea, despre comandanți și luptători locali ca : Ștefan Pâclea, preoții Octavian Simtior, Nicolae Pascu, Aurel Oancea, despre Vasile Turgeș, Vasile Căciulă și mulți alții.

Lor și tuturor eroilor români căzuți pe câmpul de luptă pentru întregirea neamului, poeții și scriitorii săceleni I.U.Soricu, V. Tudoran, Gheorghe Dragoș le dedică pagini de o frumusețe ieșită din comun, din care se desprind sentimentele de aleasă prețuire și recunoștință față de jertfa depusă la temelia unității naționale. Citez doar un fragment dintr-un articol publicat de poetul săcelean I. U. Soricu : "Voi, cei peste două mii căzuți la Ghimpăti, cine ne va spune oțelirea dărzei voastre îndărătnicii. Tu, Ioane Cășuț, care ai condus prin munți regimentul de Prahova și-ai căzut apoi ca un leu rănit la Mărășești. Voi, înimoșilor Niță Drângă, Iordache Munteanu, Neculai Manda, Alexe Roncea, Nichita Tudor, Mitrea Drângă, Bronea, Vlăducă, Lungu Manole... voi toți de care încă nu știm, arhangeli luptători ai satului meu, Satulung !".

Pentru noi, săcelenii de astăzi, au devenit emblematicе cuvintele profetice, europene, ale profesorului George Moroianu care caracteriza atmosfera de toleranță și conlucrarea cu etnile conlocuitoare, în acea perioadă, spunând : "Toate minoritățile din România trebuie să fie guvernate aşa cum am fi vrut și noi, români, deci cu dreptate, cu blândete, cu respectul limbii, credinței și tradițiilor lor proprii".

Asociația Culturală "Izvorul", înființată în anul 1922, în climatul de consolidare și statormicie de după actul Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, și-a făcut întotdeauna o datorie de onoare din manifestarea recunoștinței față de toți eroii cunoscuți sau anonimi care au adus prin jertfa și săngele lor contribuția plaiurilor săcelene la împlinirea visului de veacuri al românilor. În cîstea lor, de-a lungul timpului, asociația noastră a contribuit în mod direct la ridicarea unor monumente întru aducere aminte, aşa cum sunt statuia din Piața Libertății și monumentele din Satulung, Turcheș sau Baciu. În toate momentele prilejuite de comemorarea eroilor neamului, atunci când în mod simbolic pe mormintele lor sunt presărate florile recunșinței, ne încinăm și ne înclinăm în fața faptelor vrednice de prețuire și laudă ale eroilor săceleni dintotdeauna.

Ing. Claudiu Roșculeț
Președinte ACS "Izvorul" Săcele

ISTORIE ȘI LINGVISTICĂ (SAU UN ALTFEL DE OMAGIU MARII UNIRI)

În condițiile unei impetuioase dezvoltări a științelor informației, limba maternă vorbită de o anumită comunitate își depășește tradiționala condiție de instrument de comunicare, adăugând acesteia și pe cea de argument al unei evoluții istorice reflectat, deopotrivă în mecanismul funcționării, cât și în structura vocabularului său. Cercetătorii deceniilor viitoare vor afla în miraculosul organism al limbii răspunsul ferm, tranșant, lipsit de echivoc la toate problemele originilor și evoluției istorice ale unei națiuni. Argumentul lingvistic, prin natura sa socială prezintă garanția unei absolute infiabilități, care se cere însă invocat de o competență pe măsură, susținută de pasiunea pentru istorie conjugată cu aceea pentru amplă și profunda cunoaștere a limbilor din respectivul areal.

Dacă primul termen din titlul de mai sus a fost mai frecvent întâlnit, ca preocupare tradițională profilului revistei noastre, cel de al doilea, cred că s-a întâlnit mai rar, deși în zilele noastre istoria unei națiuni, abordată competent și cu riguroasă obiectivitate a unui autentic cercetător nu se poate lipsi de informațiile oferite de știința limbii-lingvistica.

Limba maternă însoțește existența unei etnii de la origini, și orice fapt semnificativ pentru evoluția sa care a implicat contacte nemijlocite de lungă durată dintre limbi (migrării, cuceriri, exoduri) își află în acele limbi cuvenita oglindire.

Dacă ar fi să ne referim la limba română, este impresionantă unitatea demonstrată de aceasta la nivelul vorbirii în spațiul sau arealul răspândirii ei, cuprins între malurile Tisei și cele ale Nistrului, între codrii Bucovinei, Dunăre și Marea Neagră în ciuda zbuciumului ce n-a slăbit din chinga sa nicicând străvechiul pământ românesc.

Cunoscutele abateri de la normele literare, specifice zonelor extreme ale funcționării limbii (nordul Transilvaniei, Moldovei sau chiar Banatul) sunt toate nesemnificative pentru procesul înțelegерii dintre vorbitorii români, aparținători altor perimetre geografice decât cele în care se pot identifica amintitele abateri. Mai ales, dacă ne gândim că ele caracterizează elementele mai puțin instruite ale românilor, oarecum izolate de contactul cu etalonul literar.

Din acest punct de vedere limba română vorbită în comunele săcelene a reprezentat întotdeauna un model deosebit de apropiat de standardele considerate a reprezenta aspectul cel mai corect, literar, doavă fermă a "aierisirii" acesteia printr-o circulație intensă a vorbitorilor ei prin toate spațiile cardinale ale rostirii românești determinată în considerabilă măsură și de imperativul transumanței.

Discutând despre limbă ca instrument de

continuare

comunicare în cadrul unei comunități etnice este necesar să precizăm câteva amănunte care ne vor facilita înțelegerea funcționării acesteia, măsura în care individul, vorbitorul unei limbi dispune de abilitățile necesare perfecționării utilizării ei și acoperirii tuturor intențiilor sale expresive ca și a posibilităților de maximă înțelegere a interlocutorului.

În acest sens discutăm despre limbaj ca despre capacitatea general umană de a comunica prin intermediul unui sistem de semne (semnale), sonore cu alte cuvinte oriunde s-ar afla grupuri și comunități umane, indiferent de gradul evoluției lor pe treptele civilizației, aceștia comunică între ei, discutăm de limbă ca despre o actualizare a limbajului la nivelul unei anumite comunități marcate etnic, adică vorbim de limbile română, franceză, engleză, maghiară etc. și în sfârșit, folosim termenul de vorbire care are în vedere, limbă, anterior amintită aşa cum este ea folosită de către un anumit individ în cadrul comunicării practice cu alți interlocutori.

Derivă din această scurtă analiză preliminară câteva concluzii foarte importante și edificatoare pentru discutarea stabilirii unui posibil raport între istoria unei comunități și semnalele care ne parvin din interiorul limbii vorbite în cadrul acesteia.

Așa cum am stabilit mai sus, limbajul este capacitatea general umană de a comunica, dezvoltată de la nivelul sunetelor și semnalelor sonore, slab articulate. Însătoare abundente de gesturi și mimică, până la elevatele discursuri, exerciții de retorică, meditații filozofice și subtilă metaforă întâlnite în spațiile spirituale ale marilor civilizații contemporane.

Limbă este deci limbajul practicat de o anumită comunitate etnică și reflectă în gradul cel mai înalt starea de civilizație a acesteia. Limba unei comunități este produsul și rodul contribuției tuturor membrilor ei, unită într-o diversitate, astăzi impresionantă, a preocupărilor proprii lumii. Ideea, care se cere reținută în cazul unei eventuale analize a raportului stabilit între posibilitatea invocării stării și structurii unei limbi și a istoriei comunității în care aceasta a fost întotdeauna vorbită este aceea că nimeni, niciodată, în nici un fel nu a putut interveni în fireasca ei evoluție, ea demonstrând doar miraculoasa capacitate de a se adapta și a servi exemplar nevoile de comunicare din ce în ce mai complexe și mai sofisticate, îndeplinind cu exemplară acuratețe comanda socială a vremii.

Impresionanta abilitate a limbii de a fi pe fază la orice cerință, la orice exigență ideatică, la aflarea celei mai potrivite enunțări a unui adevar sau constituirea unui argument îi conferă valoare de document ferm, riguros, sustras oricărui impuls subiectiv, dată fiind tocmai sorgintea sa eminentă socială.

Dacă acestei observații, o adăugăm pe aceea a capacitatii selective a limbii de a alege din ofertele de îmbogățire și dezvoltare, făcute la un moment dat, pe aceea care i se pare cea mai viabilă, după cum nu ezita să eliminate din resursele sale expresive ceea ce i se pare la un moment dat caduc, perimat, sau inutil avem sentimentul că ne aflăm în fața unui organism, dotat cu o imensă forță de autoreglare care, nu poate să nu fie considerat, prin evoluția sa și prin natura adoptării soluțiilor ca argument esențial în interpretarea unor fapte de istorie.

Reies din cele până acum afirmate două linii de forță ale existenței unei limbi, asupra căror am dori să atragem atenția, deoarece în afara lor nu putem discuta despre fenomenul limbă, acestea fiind structura internă a instrumentului ce ne asigură comunicarea și în primul rând, a mecanismului cu ajutorul căruia producem enunțurile (propozițiunile și frazele), numit astăzi în știință mecanismul generativ, și stocul de cuvinte de care dispune la un moment dat o limbă, numit cu un cuvânt devenit comun vocabular. Mecanismul generativ al unei limbi în permanenta sa evoluție este caracterizat de o mare și îndelungată stabilitate, el fiind purtător al unor date de identificare, aflate la originea limbii, în matricea ei fundamentală. Conservarea acestei structuri originare în urma confruntărilor care au avut loc, pe fondul inevitabilelor contacte cu alte limbi este o dovadă de preeminență, de superioritate expresivă, susținută, evident, de superioritatea civilizației pe care o servește și reprezintă acea limbă. Exemplul cel mai concluziv în acest sens este acela al structurii fundamentale a limbii latine care și-a pus amprenta determinantă asupra tuturor limbilor române din căror familie face parte alături de italiană, franceză, spaniolă și portugheză și limbă română.

Când vorbim de apartenența la familia romanică și înrudirea genetică a limbii române cu amintările limbii, avem în vedere, aşa cum am mai amintit, același mecanism originar, pe baza căruia se construiesc enunțurile (propozițiunile) care, în principiu, a rămas același de peste două milenii, modificările produse fiind puțin semnificative în raport cu modelul pe baza căruia și-a inceput evoluția fiecare dintre limbi.

Limbă română este considerată romanică, în primul rând, deoarece mecanismul originar este latin (romanic) și abia apoi își *reconfirmă* apartenența genetică prin vocabularul său, dominat de elemente de origine latină.

Ce importanță ar putea avea acest amănunt pentru cercetarea istorică? Imens. El legitimează procesul de constituire a națiunii și a limbii române în actualul areal de răspândire a limbii noastre prin cele două sinteze esențiale, cea dacă-română (sec. II-IV d. H) și cea a populației și limbii rezultate din prima sinteză cu migratori slavi cu

continuare

începere din sec VI, ambele sinteze fiind caracterizate de impunerea dominației latine. Dacă în cazul primei sinteze, cuceritorul roman și-a impus limba pe teritoriul Daciei și ca urmare a modelului de civilizație pe care l-a promovat, în cazul celei de a doua sinteze, idiomul daco-latín deja puternic consolidat a asimilat limba migratorilor slavi cu începere din sec VI favorizând o evoluție cu aceeași dominantă latină căreia i-a adăugat și numeroase elemente slave. În mod analog acest fenomen a avut loc pe teritoriul Galiei (Franței) după cucerirea ei de către Francii de origine germanică, sau în peninsula Iberică, unde teritoriile stăpâname la începutul mileniului I de către romani, au cunoscut succesive ocupări ale vizigoților și ale unor triburi de origine germanică iar din secolul VII până în sec XV pe cea a arabilor. Forța expresivă a limbii latine și-a afirmat uimitoarea vitalitate, desigur în prima fază a contactului cu limbile băstinașilor și prin modelul de excepție al civilizației pe care o oferea, dar, în evoluțiile viitoare și-a afirmat și superioritatea mecanismului generator capabil să ofere perspective celor mai sofisticate exigențe expresive. Argumentul decisiv în acest sens ne este oferit de culturile de expresie romanică pe care s-a clădit spiritualitatea europeană din perioada Renașterii și până în zilele noastre.

Limba română trebuie privită din această perspectivă nu doar ca limba bogatei noastre spiritualități dar și ca un document istoric, mărturie a unor realități care nu mai pot lăsa loc îndoielilor cu privire la locul și conjuncturile în care s-au format națiunea și limba română.

Uimitoarea unitate a limbii române demonstrează că procesul îndelungat al celor două sinteze s-a petrecut aici în tradiționalele granițe dintre Nistru și Tisa, dintre Dunăre și munții Maramureșului și Bucovinei și nu cum încerca odinioară să o sugereze, astăzi atât de perimata și inconsistentă teorie a lui Robert Roesler, expusă în lucrarea sa *Romanische Studien*, apărută la Leipzig în 1871, potrivit căreia poporul român s-ar fi format în sudul Dunării de unde ar fi emigrat în sec IX.

Studiile moderne privind contactele dintre limbi, care pun un accent deosebit pe evoluția în timp atât a mecanismului generativ, cât și a vocabularului nu mai pot accepta idei lipsite de o susținere logică elementară. Sudul Dunării a fost un spațiu de preeminență slavă în care limbile vorbite după părăsirea acestor teritorii de către romani nu au însemențat nivelul de articulare cu dominanta latină cum s-a întâmplat în spațiul carpato-danubiano-pontic.

Articolul meu este doar o invitație la o apereare mai atentă asupra studiului istoriei din perspectiva argumentului lingvistic, argument de o obiectivitate evasă absolută.

Invocarea fenomenologiei care a caracterizat formarea limbilor române, cofruntate cu atâtea contacte, unele de o anvergură de-a dreptul impresionantă, încununate însă de afirmarea fără echivoc a structurii fundamentale a latinei are analogii în procesul formării limbilor slave (rusă, ucraineană, bielorusă, polonă, cehă, bulgară, sărbo-croată, slovenă) și a celor cu bază germanică (îslandeză, norvegiană, suedeza, daneza, germană, olandeză, flamandă și engleză).

Același proces de ordonare a mecanismului generativ în jurul verbului, inima predicativă a enunțului, mecanism stabil, deosebit de rezistent în timp care conferă limbii individualitatea structurală specifică respectivei familii și vocabularul fundamental, care confirmă această apartenență, sunt reperele esențiale în analiza genezei unei limbii și a unui popor.

Este momentul în care rigoarea analizei proceselor istorice trebuie să atingă cotele de exigență ale disciplinelor matematice, iar știința limbii-lingvistica are un cuvânt greu de spus în acest sens.

Tinerii actualei generații și cei din generațiile viitoare, în ciuda aparentelor "nivelări" ce se preconizează în plan etnic al existenței ca urmare a proceselor de globalizare, vor trebui să stăpânească criterii și argumente ale sorginților, pe care orice popor civilizat le cinstește și le cultivă ca pe un dat divin.

Ideea care m-a îndemnat să ofer revistei "Plaiuri săcelene" aceste gânduri a fost aceea de a omagia sărbătoarea Marii Uniri printr-un argument din afara perimetrlui emoțional, unul care aparține zonei bunului simț, al adevărului, al măsurătorilor exacte, prin care își justifică existența oricare dintre domeniile ce pot servi inclusiv pe cea a istoriei. Săcelenii în afara minunatelor lor calități spirituale, prezente în toate planurile bogatei lor existențe, au fost și sunt oamenii unor abordări pragmatice, care i-au ajutat să răzbătă prin vitregia vremurilor să afle soluții în conjuncturile cele mai puțin prielnice, să-și păstreze credința, fermecătoarele lor datini și obiceiuri, pe care o mână de oameni vrednici le doresc astăzi revigorante și repuse în drepturi, aşa cum au făcut-o și o mai fac și astăzi toate popoarele civilizate.

Prof. Univ. Dr. Dimitrie Cazacu

Conducerea Asociației Cultural-Sportive "Izvorul" regretă trecerea în neființă a doamnei Elena Butu, al doilea membru ca vîrstă, al asociației noastre, sprijinitoare de nădejde a tuturor activităților "Izvorului".

CREDINȚA ORTODOXĂ ÎN ISTORIA TRANSILVANIEI ȘI ÎN VIAȚA MOCANILOR SĂCELENI

Lucrare prezentată la simpozionul "Izvorul -2004"

Una dintre caracteristicile fundamentale ale poporului român este aceea că s-a născut creștin. Binecunoscut este adevărul că etnogeneza neamului nostru s-a impletit cu procesul de încreștinare a strămoșilor noștri, în aşa fel încât din momentul în care se poate vorbi de poporul român ca entitate istorică – acesta era creștin.

La începutul mileniului al II-lea, când pe scena religioasă a lumii se vor contura cele două mari Biserici creștine în Apus Biserica romano-catolică, iar în Răsărit ceea ortodoxă, locuitori spațiului carpato-danubiano-pontic se vor afla în sfere de influență a Bisericii Ortodoxe a Răsăritului, devenind astfel creștini ortodocși.

La 14 noiembrie 1234 papa Grigore IX adresa o scrisoare principelui de coroană al Ungariei, viitorul rege Bela IV, prin care i se plângea că în “episcopia catolică a cumanilor” existentă între anii 1228-1241 în zona de curbură a Carpaților, adică nu departe de zona în care ne aflăm noi, trăiau “valahi ortodocși, care primeau Sf. Taină de la niște episcopi care tineau de ritul grecilor (Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, ed. a II-a, Sibiu, 1978, p. 57). De aceea se vorbește despre faptul că poporul român este singurul dintre popoarele de limbă latină care are credință ortodoxă și care a păstrat ortodoxia pe tot parcursul istoriei sale zbuciumate. De altfel, credința ortodoxă este unul dintre elementele specifice acestui neam, strâns legat de ființa sa națională: românul a fost, este și trebuie să fie ortodox, căci dacă și-ar pierde această identitate religioasă ar risca să-și piardă identitatea națională și ar pieri.

Că este aşa, ne-o demonstrează istoria națională și în special istoria Transilvaniei, acest teritoriu care a fost mereu răvnit de alții și mereu chinuit. Nimeni nu poate contesta vreodată modul în care ortodoxia transilvăneană și în general cea românească a susținut interesele poporului român. De acea se afirmă că Biserica ortodoxă a fost “maica neamului românesc”, iar teritoriul patriei noastre, presărat cu biserici și mănăstiri, credincioși adevărați și ierarhi lumișni a fost considerat întodeauna o adevărată “grădină a Maicii Domnului”. Numai aşa se pot explica prigoanele împotriva Bisericii Ortodoxe dezlănțuite de regii Ungariei după cucerirea treptată a Transilvaniei. Ei știau foarte bine că dacă acestui popor î se va lăua credința, î se va lăua totul.

În 1366 regele Ludovic poruncește dregătorilor săi să nu admită în Banat biserică și preoți “schismatice”, adică ortodocși, iar în 1428 regele maghiar Sigismund poruncește să nu admite ortodocșii dreptul de proprietate sau titluri nobiliare (ceea ce a făcut ca mulții nobili români din Transilvania să treacă la catolicism, îndepărându-se în același timp de poporul din care făceau parte) [Ibidem, p. 74]

Însă, cea mai aprigă prigoană îndreptată împotriva românilor din Transilvania cu scopul deznaționalizării lor s-a derulat în două etape, în ambele situații acționându-se pe linie religioasă:

a) Este vorba mai întâi de acțiunea de atragere la calvinism derulată pe parcursul secolului al XVII-lea, adică la o religie protestantă, care fusese acceptată de însuși principalele Transilvaniei și de maria nobilime [Ibidem, p.123] Acestei încercări i s-au opus toți credincioșii ortodocși, în frunte cu

ierarhii lor. Este vorba în special de mitropolitii Transilvaniei: Ilie Iorest, Simion Ștefan – cel care a tipărit la Alba Iulia în 1648 Noul Testament în limba română, ediție cunoscută sub denumirea de “Noul Testament de la Bălgărad” și Sava Brancovici, ierarh trecută mai târziu în rândul sfintilor și prăznuiți în fiecare an la dat de 24 aprilie.

b) Pe de altă parte, după anul 1688 când Transilvania este copletită de trupele imperiului habsburgic și inclusă în granițele sale, se începe o nouă acțiune îndreptată împotriva românilor din Transilvania: Împăratul de la Viena recunoaște în acest spațiu drepturile celor “trei națiuni” (nobilimea maghiară, sași și secui) și al celor “patru religii recepte” (catolică, luterană, calvină și unitară) [Ibidem, p. 229.] Români și Biserica lor Ortodoxă au rămas în starea de mai înainte, adică “tolerați”, lipsiți de drepturi, în afara legii, în propria lor țară. Politica habsburgilor a fost aceea de a catoliciza Transilvania, ceea ce ar fi reprezentat ruperea locuitorilor de aici de cei de pește munți, din Moldova și Tara Românească.

Punctul culminat al acestei acțiuni a fost atins prin înființarea – în mod forțat și artificial a Bisericii Unite cu Roma, sau a Bisericii greco-catolice din Transilvania în februarie 1699. Este vorba de o nouă Biserică, cu tradiții, obiceiuri și slujbă ortodoxă, dar dependență directă de scaunul papal și implicit de împăratul catolic de la Viena. Din acest motiv, întregul secol XVII a fost unul deosebit de tulbure pe tărâmul religios, căci s-a încercat pe toate căile întărirea acestei Biserici și “lămurirea” căt mai multor credincioși și ierarhi ortodocși să accepte uniația.

Cu toate acestea, numărul celor care au adevărat au îmbrățișat uniația a fost neînsemnat, însă acest act a generat de atunci incoace multe neînțelegeri, conflicte și chiar lupte între cei de același neam.

Și de data aceasta, dușmanii poporului nostru s-au lovit de dărzenia, verticalitatea și spiritul de sacrificiu al românilor. În lupta împotriva dezbinării religioase a românilor transilvăneni s-au remarcat mulți credincioși și ierarhi, între care amintim pe călugării Visarion Sarai și Sofronie de la Cioara; protopopul Nicolae Pop, preotul Ioan Pitariu din Sileiu, sau laicii Nicolae Oprea Micăuș din Sileiu, Ioan Oanea din Făgăraș, Nicolae Oprea și a Oprea – unii dintre ei fiind canonizați de Biserica noastră și sărbătoriți în fiecare an la 21 oct.

În ciuda acestor vitregii ale istoriei, români au rămas uniti în atingerea idealurilor naționale și poate cele mai concluzivante mărturii sunt: Revoluția din 1848, când la adunarea din 3-15 mai 1848, pe câmpia Libertății de la Blaj au fost prezenti cei doi episcopi români: Andrei Șaguna de la Sibiu și Ioan Lemeni de la Blaj și Marea Unire de la 1 dec. 1918 când toți români participanți la mareea adunare națională de la Alba Iulia, ortodocși și greco-catolici, împreună cu ierarhii lor au susținut și făurit acest mare act istoric unirea Românilor cu Transilvania.

Din această scurtă trecere în revistă a câtorva momente din istoria înaintașilor noștri transilvani, putem înțelege că Biserica Ortodoxă i-a făcut mereu uniți pe români, cultivând întodeauna principiile sănătoase, universal valabile care trebuie să genereze viața omului, în toate timpurile istorice.

Pe lângă învățătură de credință și moralitatea creștină, Biserica prin vrednicii ei slujitori a promovat și susținut mereu continuare in pag. urm

continuare

idealurile de libertate, egalitate și dreptate pe care și le-a dorit omul întodeauna. În același timp, a contribuit la menținerea conștiinței de neam, de limbă și cultură a poporului nostru. Nu trebuie să uităm că, pentru noi școala s-a născut în tinda Bisericii; tot aici au apărut primele tiparituri și primele tipărituri de texte în limba română; aici s-au scris primele cronică; aici s-au săvârșit multe acte de cultură. Biserica și-a slujit întodeauna credincioșii!

Este de la sine înțeles că locuitorii acestui ținut binecuvântat de Dumnezeu, odinioară cunoscut sub denumirea de "Șapte Sate", preocupați în special cu creșterea oilor, dar și cu prelucrarea lăuntru și a laptelei, adică "mocanii săceleni" au trăit din plin istoria acestor locuri, la care am făcut referire, implicându-se trup și suflet în fiecare eveniment major. Este adevărat, poziția geografică i-a avanțat în comparație cu ceilalți locuitori ai Ardealului, însă nu au fost scuți de vitregiile vremurilor care au trecut peste toți.

Dacă facem referire la modul în care românii și-au păstrat credința ortodoxă de-a lungul timpului, același lucru se poate spune și despre mocanii săceleni. Tradițiile și obiceiurile de odinioară, felul lor de a fi și de a se manifesta și în mod deosebit, bisericile pe care le-au ridicat în satele lor nu fac decât să dea mărturie despre faptul că au avut mereu o credință puternică, nu au făcut niciodată compromisuri și că s-au luptat cu greutățile pe care viața, ori altcineva le-au pricinuit lor.

Aproape toate dintre cele 7 Biserici ortodoxe din Săcelele de astăzi, respectiv din cele 4 sate de odinioară: Baciu, Turcheș, Cernatu și Satulung au fost construite pe locul vechilor bisericilor de lemn. Acest lucru s-a putut realiza numai după anul 1781 când Iosif al II-lea, fiul Mariei Tereza, emite un edict de toleranță prin care acordă necatolicilor (deci și ortodocșilor) libertatea practicării credinței, dreptul de a construi biserici de piatră și posibilitatea de a deschide școli în acele locuri unde numărul lor se ridică la cel puțin 100 de familii [Ştefan Casapu, Istoria Bisericilor Ortodoxe Române din Săcele-Brașov, vol. I, Ed. Disz-Tipo, Săcele, 2000, p.78]. În acest context, mocanii săceleni se grăbesc să se bucure de aceste facilități și construiesc biserici noi: "Sf. Nicolae" din Cernatu (1781-1783), "Sf. Arhangeli" din Satulung (1794-1799), "Sf. Nicolae" din Baciu (1808-1809), "Sf. Adormire" din Satulung (1812-1819), iar mai târziu biserică "Sf. Adormire" din Cernatu (1846-1866) și "Naștere Sf. Ioan Botezătorul" din Turcheș (1855-1866) [Ibidem, p. 80]. Pentru noi cei de astăzi este impresionant ritmul în care s-a lucrat și modul în care au realizat aceste construcții, încât fiecare dintre ele, unică în felul său, este un adevărat monument de artă. Toate, deopotrivă, vorbesc despre sufletul mare și curat al românușilor.

Mai mult decât atât, săcelenii au contribuit la ridicarea lăcașelor de cult și din alte localități, precum: bisericele din Budila, Dobârlău, Zizin, Mărcuș, chiar la Medgidia și Caramurat din Dobrogea- unde ajungeau în transhumanță cu oile și unde, mulți dintre ei, s-au stabilit: de asemenea, și-au adus contribuția la construcția bisericilor mănăstirești de la: Cheia, Suzana, Predeal și Cocoșu, unde viețuiau și monahi săceleni. Ei știau că fiecare Biserică ce se construiește este un lăcaș înălțător spre lauda lui Dumnezeu, o mărturie a credinței și statorniciei lor peste veacuri dar și un stâlp al ortodoxiei și al neamului.

În același timp, după anul 1781, în jurul Bisericilor Săcelene

apar încep "Casele de Cetire", adevărate școli românești unde copiii învățau primele noțiuni de la preotul și cântărețul lor devenit "dascălu" satului. Chiar și azi se pot vedea Casele de Cetire de pe lângă biserică "Sf. Arhangeli" din Satulung, "Sf. Adormire" din Satulung și "Sf. Adormire" din Turcheș.

În timpul marului mitropolit de vrednică pomenire Andrei Șaguna, învățământul sătesc se va organiza sub forma școlilor confesionale.

Acum, Casele de Cetire amintite, pentru mai bine de un secol, vor deveni adevărate școli sătești, unde vor învăța toți cei dornici de carte.

Pe de altă parte, preoții săceleni au susținut scrierea cu caractere latine, contribuind la promovarea limbii române în detrimentul limbii slave. În același timp, au susținut activitatea culturală și tipografică ce se desfășura mai ales la Biserica "Sf. Nicolae" din Scheii Brașovului. Astfel, preotul Radu Verzea, paroh al Bisericii "Sf. Arhangeli" din Satulung, suportă toate cheltuielile pentru tipărire "Gramaticii românești" a lui Radu Tempea V (în 1797) [Ibidem p. 76], gramatică folosită apoi în multe școli.

Mai târziu, după înființarea școlilor de stat, "Casele de Cetire" rămân locul de întâlnire al tinerilor și intelectualilor locului, unde se vor desfășura diverse activități cu caracter religios, cultural și artistic. Aici s-au organizat biblioteci, aici s-au jucat piese de teatru, aici au făcut repetiții diferitele ansambluri corale, aici și-a deschis românul sufletul. Aflate la umbra Bisericii, Casele de cetire au fost locul în care săceleanul și-a cântat bucuriile, și-a plâns necazurile, locul în care s-a regăsit pe sine.

Puterea credinței, statornicia în "legea" strămoșească și fidelitatea față de biserică ușor pot fi dovedite și prin aceea că în Săcele, și, în general, în Tara Bârsei, uniatismul nu a prins rădăcini. Nicăieri în Săcele, sau în satele dimprejur, nu a existat Biserică românească de alt rit decât cea ortodoxă.

În același timp, în spiritul dragostei creștinești și al respectului față de ceilalți oameni, dar și față de celealte credințe religioase, românii săceleni au fost întotdeauna toleranți, îngăduitori și cu sufletul deschis. Nu cred că istoria acestor locuri ar consemna vreun conflict între români și maghiari pe o anumită temă.

Mai mult decât atât, locuind în același spațiu geografic, românii și maghiarii au colaborat mereu, s-au ajutat unii pe alții, s-au înțeles și respectat unii pe alții. Același lucru se poate constata și din punct de vedere religios, căci în Săcele, pe lângă ortodocși, trăiesc credincioși ai altor culte religioase, care fac parte din alte Biserici: catolică, evanghelică, unitarieni, dar niciodată motivul religios nu i-a despărțit, ci întotdeauna i-a unit și i-a ajutat să înțeleagă cum principiile fundamentale ale creștinismului se regăsească la toate bisericile creștine.

Poate că nu este de prisos să amintim că întreaga viață, începând de la cea particulară și până la cea comunitară a mocanului săcelean era supusă rânduiei creștin-ortodoxe. Nimeni nu uită de rugăciunea de dinainte și de după masă, nimeni nu uită ca, în duminici și sărbători să cerceteze biserică, nimeni nu uită de posturile de peste an. În același timp, părinții îșieduau copiii în acest spirit, fiind ei înșiși exemple pentru aceștia, iar copiii la rândul lor își respectau și cinsteau părintii cu toată

continuare în pag. urm.

continuare

conștiința. Pentru locuitorii acestor locuri, familia era un lucru sfânt și nimenei nu îndrăznea să impieze sacralitatea ei: statutul soțului, al soției, al copiilor era bine cunoscut și toți încercau să se ridice la înălțimea cerută în cadrul familiei.

În același timp, relațiile dintre membrii comunităților erau bazate pe cinste, omenie și respect: trăirea din familia fiecărui se reflecta și se prelungea în marea familie, care era pe de o parte comunitatea satului și în același timp comunitatea eclesială, bisericească. De departe se vedea că mocanul cunoștea îndemnul Mântuitorului "Să iubești pe Dumnezeul tău din toată inima ta iar pe aproapele tău ca pe tine însuți." Cu siguranță, multe s-ar putea spune despre istoria acestor locuri și, mai ales despre modul în care mocanii săceleni au înțeles să-și deruleze existența aceasta trecătoare secole de-a rândul. De altfel, marii cărturari săceleni de mai târziu, precum Gh. Dragoș, V. Tudoran, V. Jinga și alții, în scrisorile lor au evocat aceste locuri, vorbind laudativ despre înaintașii lor. Este datorie de onoare ca urmașii să nu uite de înaintași să-și reamintească de ei, să se raporteze mereu la ei, să ia aminte la faptele vieții lor și să încearcă să le urmeze exemplele. Omul nu poate fi privit în istorie decât în relația cu înaintașii.

Din păcate, azi, omenirea parcă este înclinată să privească în primul rând spre prezent și apoi spre viitor, oarecum neglijând trecutul. Ori, prezentul nu poate fi tratat corect și nu poate fi rodnic decât numai dacă te ancorezi în trecut, iar perspectiva viitorului

nu poate fi clară decât dacă ieși aminte la învățaturile prezentului și mai ales, ale trecutului.

Se spune că istoria se repetă, căci peste tot oamenii trece aceea roată nemiloasă a timpului. Însă, cu toții ne dorim ca să se repete acele momente care au reprezentat un pas înainte pentru societate, iar cele de tristă amintire, care conțin ideea de suferință sau necaz, să rămână numai în conștiință și memoria locurilor, a oamenilor și a istoriei. Frumoasă este vorba populară care zice: cele rele să se spele, cele bune să se adune. Am pomenit de locuri, timpuri și oameni de care nu ne este rușine și cu care ne mândrim. Am redescoperit modul de a înțelege viața și de a trăi al românului și al săceleleanului de odinioară, ne-am amintit de viața sa spirituală și de rolul Bisericii pentru existența sa trecătoare și netrecătoare. Am învățat că unii ca aceștia și-au lăsat amprenta existentă pe aceste locuri. Toate acestea au fost posibile deoarece unii ca aceștia au cunoscut și împlinit cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos, care a zis: "Eu sunt Calea, Adevărul, și viața. Cel ce crede în Mine, chiar de va muri, viu va fi". Poate mai bine ca oricare dintre noi, mocanii săceleni au trăit mereu adevărul exprimat de maxima latinească "nihil sine Deo" (nimic fără Dumnezeu!).

În loc de încheiere, aş pomeni cuvintele Sf. Apostol Pavel, care zice: "Fraților, luați aminte la înaintașii voștri și le urmați credința!"

Pr. Prof. Ioan Voineag

PREDICĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI

Iubiți credincioși,

Bunul Dumnezeu ne-a învrednicit să ajungem încă o dată măriful praznic al Nașterii mai presus de fire a Domnului nostru Iisus Hristos.

Iarăși ne îmbrăcăm în haine de sărbătoare, ne curățim inima și mintea de tot ceea ce este râu și mergem cu mic cu mare în Casa lui Dumnezeu ca să primim înăuntru sufletului nostru pe fiul lui Dumnezeu, care vine la noi în chip de prunc nevinovat "să se nască și să crească, să ne mantuiască".

Iarăși auzim cântările Bisericii și colindele strămoșești în care se cuprinde, ca într-un fagure, învățatura creștină despre mantuirea adusă de Hristos Domnul precum și iubirea necuprinsă a Părintelui ceresc față de noi.

Iarăși se aude în văzduh și răsună în inimile creștine imnul păcii, cântat în Noaptea sfântă de către îngerii: "Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie" (Lucia 2.14).

Iarăși ne bucurăm și cântăm: "Hristos se naște, măriți-L, Hristos din ceruri, întămpinați-L, Hristos pe pământ, înălțați-vă."

Sfântul Apostol și evanghelist Ioan, ucenicul cel iubit care a pus capul pe pieptul Mântuitorului la cina cea de taină ne descrie aşa de frumos strălucirea acestui praznic: "Și Cuvântul să-a făcut trup și s-a sălășlui între noi și am văzut mărire Lui, mărire ca Unuia Născut din Tatăl plin de har și de adevăr" (Ioan 1.14).

Așadar, Cuvântul lui Dumnezeu, Cel de-o ființă cu Tatăl, cel veșnic și necuprins de marginile lumii, se naște într-o iesle sărăcăcioasă, ca să ne facă vrednici de viața cea veșnică. Cel ce îmbrăcă cerul ca și cu o haina și poartă de grijă de întreaga făptură

sfințească crâmpiei acestei vieți de pe Pământ.

Fiul lui Dumnezeu a venit în lume ca să ni se arate prin El iubirea lui Dumnezeu și ca "prin El să avem viață". Dușmanul cel mai mare al vieții a fost și rămâne moartea, mai ales moartea cea veșnică pe care o aduce păcatul. De aceea și dorința cea mai fierbinte a sufletului omenesc este dorința de a fi viu, de a fi nemuritor. Iisus Hristos a venit în lume ca "prin El viața să avem". Însuși a spus despre Sine că a venit "ca lumea viață să aibă și din belșug să aibă" (Ioan 10.10).

Privind, mai ales în aceste zile, icoana care ne înfățișează Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, preamărim pe Dumnezeu Tatăl care din nesfârșita iubire de oameni a trimis în lume pe Unul Născut Fiul Său; ne închinăm împreună cu păstorii, cu magii și cu tot neamul creștinesc Pruncului dumnezeiesc, Mântuitorului nostru, care a venit să ne arate calea către împărația lui Dumnezeu și să ne dăruiască viața cea veșnică. Lăudăm pe Preacurata Maica și Pururea Fecioara Maria pentru împlinirea celor spuse ei de la Domnul prin înger, pentru curățenia vieții ei și o cinstim mai presus decât pe heruvimi și pe serafimi, pentru că a născut pe mântuitorul sufletelor noastre. Ne cucerim în fața dreptului și evlaviosului Iosif, care, cu toate că aflase de la înger că cele ce se petrec sub ochii lui sunt de la Duhul Sfânt și mai presus de fire, nu a părăsit-o pe Maria și pe Prunc, ci a împlinit voia lui Dumnezeu de a fi vremelnic ocrotitorul lor. Avem astfel în această icoană chipul Prea Frumoasei Fecioare Maria, al pruncului dumnezeiesc, al Tatălui celui din veci, precum și chipului dreptului Iosif, ocrotitorul pruncului Iisus de mânia lui Irod.

Pentru aceia, Crăciunul ni se pare a fi, mai mult decât alte sărbători, sărbătoarea familiei creștine, sărbătoarea de la care se este purtat în brațele Prea Frumoasei Fecioare Maria, ca să ne revarsă atâtă lumină și căldură pentru familie și atâtea învățături

continuare

prețioase pentru membrii ei.

Crăciunul îl prăznuim în miez de iarnă, când griile și preocupările pentru cele din afară s-au mai micșorat, când membrii familiei se află mai mult în jurul căminului familial, sunt mai aproape unii de alții, mai deschiși și mai primitori, mai îndemnați să privească spre rostul adânc al vieții și spre menirea familiei.

Ne amintim cu toții de vremea când noi însine "pe lângă mama stând, de mult uitărăm jocul".

Dintre toate vârstele cea mai duioasă, cea mai scumpă, cea mai plină de amintiri este copilăria, fiindcă e vîrstă dragostei și a credinței curate.

Dar sărbătoarea Crăciunului este cu deosebire o sărbătoare a familiei și pentru că ea este sărbătoarea în care s-a arătat iubirea lui Dumnezeu, e sărbătoarea vieții creștine.

Nu este o alcătuire omenească pe pământ în care să fie necesară mai multă iubire decât familia.

După învățatura creștină, familia este așezământul rânduit și binecuvântat de Dumnezeu ca iubirea dintre oameni să aibă un sălaș ocrotit de harul lui Dumnezeu și să odrăslească viața.

Familia este cea mai de seamă instituție care stă la temelia vieții. Cum stau izvoarele în coasta muntilor și alimentează păraiele, râurile și măriile așa stau familiile ca niște izvoare din care pornește fluviul cel mare al vieții omenesti.

Familia este leagănul și izvorul vieții, în care se cuvine să lumineze neconitenit flacără iubirii curate, a iubirii jertfelnice și credințioase până la moarte.

Ieslea din Betleem, în care s-a născut ca Prunc Fiul lui Dumnezeu, și crucea de pe Golgota, pe care a fost răstignit, sunt ca două îndrumătoare ale iubirii familiale: iubirea din care izvorăște viața și iubirea care se împlineste prin jertfă. Căci adevărată familie creștină se intemeiază pe iubire și se întreține prin iubire jertfelnice.

A binecuvântat Dumnezeu familia ca să dea o împlinire statonnică iubirii și să nu o lase pradă pornirilor oarbe și lipsite de sens.

A rânduit Dumnezeu familia ca să-l apere pe om de rele, de distrugere și de moarte și să-l asocieze în lucrarea de continuă creație a vieții.

Familia stă la temelia vieții cum stă o celulă în organismul omenesc, cum stă o literă în alcătuirea cuvintelor. Fără de ea se tulbură și se pierde fluviul și sensul vieții. O familie fără copii este ca "grădina fără flori, ca un clopot fără glas, ca o pasăre fără cântec, ca un pom fără rod". (PS Vasile Coman).

De la praznicul Nașterii Domnului nostru Isus Hristos, putem învăța care este rostul familiei creștine și care sunt datorile membrilor ei. Chipul Preacuratei Maici este modelul desăvârșit al mamei creștine. La ea mamele creștine află pilda de iubire a pruncilor, de devotament și dăruire pentru creșterea lor cu trupul, cu înțelepciunea și harul lui Dumnezeu. Ea este nedespărțită de Fiul ei, de la peștera Betleemului până la Jertfa pe cruce.

Când părinții oferă copiilor un exemplu frumos, este firesc că și ei să încerce să-i imite, să-i urmeze. De aceea pilda bună a părinților te însoțește toată viața, te urmărește ca o umbră, te călăuzește, îți inspiră un anumit fel de a fi, de a gândi, de a simți.

Dar pe lângă exemplul personal, părinții au datoria să-și învețe copiii, concret, să cultive în sufletul lor dragostea de Dumnezeu și de aproapele, bunătatea, cinstea, corectitudinea, hârnicia, demnitatea, mila față de cei în suferință, dragostea de neam și țară. Ca bun creștin, orice părinte trebuie să fie și un adevărat preot al propriilor copii, căci, după cum preotul învață legea lui Dumnezeu și sfîntește viața credincioșilor, tot așa și părinții au datoria să

formeze și sufletul copiilor, prin rugăciune, cercetarea bisericii, spovedanie și împărtășanie, prin învățarea unor lucruri elementare, pe care trebuie să le știe orice creștin.

În felul acesta familia va deveni primul așezământ de formare morală a omului, o adevărată școală de virtuți, care va plămădi sufletul omului de mâine, făcând din el un fiu bun al Bisericii și un cetățean conștient și devotat al țării. Pe drept cuvânt se poate spune că viitorul unui neam precum și viitorul Bisericii, încep să se contureze încă din familie, primii dascăli fiind părinții.

Împărtășindu-vă aceste învățături și bucurii duhovnicești cu prilejul praznicului Nașterii Domnului, vă îndemn cu părintească dragoste "să umblați cu vrednicie după chemarea cu care ati fost chemați" (Efes, 4,1), căci fiecare avem o chemare de la Dumnezeu. Valoarea acestei chemări nu stă în numele ei ci în felul în care ne-o îndeplinim fiecare.

Domnul Nostru Isus Hristos a venit în lume ca să avem viață, de aceea cea mai aleasă chemare pentru un creștin este de a sluji vieții.

Prinții au chemarea să asculte de părinți și să crească trupește și sufletește ca să devină folositori neamului.

Lor se adresează cuvintele Sfintei Scripturi: "Copii, ascultați în Domnul de părinții voștri, că aceasta este cu dreptate. Cinstește pe tatăl și pe mama ta ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământ". (Efes 6,1, Deut 5,16).

Chemarea părinților este să prețuiască familia ca pe un altar și să facă din ea o "casă a păcii și a bunei înțelegeri". Chemarea lor este să dea bisericii și bunii și patriei cetățeni vrednici. Fiecare să-și facă slujba pe deplin fiindcă însuși Fiul lui Dumnezeu a venit "să slujească și să-și dea viața răscumpărare pentru mulți". (Marcu 10, 45)

Dorindu-vă din toata inimă să petreceți sărbătorile Nașterii Domnului, Anului Nou și Bobotezei cu pace, sănătate și alese bucurii duhovnicești și să le ajungeți la mulți ani cu toți cei dragi ai voștri, vă împărtășesc binecuvântarea părintească și rog pe Mântuitorul Hristos să vă dăruiască toate cele ce sunt de folos sufletelor și trupurilor dumneavoastră. Amin.

PELERINI SĂCELENI ÎN PATRIA LUI COŞBUC ŞI REBREANU - FILE DE JURNAL.

"În Măleru am trăit cele mai frumoase și mai ferice zile ale viații mele..." Liviu Rebreanu

În Primul de activități intocmit de Despărțământul ASTRA "Iuliu Popescu" din Săcele, pentru 2004, s-a prevăzut o întrupă comemorativă scrîitorului Liviu Rebreanu, cărora româniști reușește de faptură obiectivul de la noi, cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la moarte sa, prin două acțiuni pe care, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, le-am finalizat recent. Este vorba despre o emisiune prin care am evocat personalitatea lui Rebreanu la postul local RAV-TV, în prezența d-lui dr. Gabriel Ploceanu, cel care în timerele l-a cunoscut personal pe ilustrul romancier român și vizita unei delegații săcelene pe meleagurile năsăudene, în perioada 29-31 oct. a.c., din compoziția căreia au făcut parte dl. dr. Gabriel Ploceanu, dl. consilier Ștefan Durbălău, subsemnatul, domnișoarele Emilia Blaj și Alexandra Bodros, eleve la Liceul "George Moroianu", dl. Profesor Petru Istrate de la Brașov și dl. Ioan Jitaru – student.

Vineri 29 oct. ora 7 fix. Din fața monumentului ridicat de ASTRA în Piața Cernatu, plecăm cu destinația Cluj-Napoca. Timpul e admirabil. O teamă blandă ne întâmpină în cetatea universitară de la poalele Feleacului.

Fredonăm, în surdină, melodia cu "carele luncului". Parcăm, fără "interdicții" chiar în fața Operei Române. La Teatrul Național au venit bucureștenii cu "Revizorul" lui Gogol. E forfotă mare pe străzile bâtrânlui Cluj. E mult tineret, desigur sunt studenți. Câteva cupluri de îndrăgoșați se imbrățișează, totuși, decent. Noi ne împărtăşim din cupa spiritului academic ce pulsează constant aici, în capitala Ardealului.

Vizităm Universitatea "Babeș- Bolyai" și ne odihim "de lecță" în amfiteatrul "N. Jorga" de la primul etaj. Nu uităm să facem o fotografie de grup împreună cu copilei "Școlii Ardeleane" celebra sculptură a lui Romul Iadea. Ne îndepărțăm pasii spre Biblioteca Universitară și filmăm în Sala Mare care e plină ochi de studenți dedicați studiului cu mult înimile de sesiune.

Ne reculegem printre arcadele gotice în Biserica Frumășanilor și poposim câteva minute în fața Casei lui Matei Corvin, în centru, în răscolitoarea Piață a Unirii, ne îndragostim canării de la Catedrala "Sf. Mihail", apoi admirăm scările și "tricoloarea" înălția ecvestră a lui "Mihai Viteazul". Ne întorcem pe CORNU, străjuit monumental de obeliscul memorandistilor și ne împărtăşim pentru a doua oară în spațiul plin de măreție bizantină și de mândrie națională al Catedralei Ortodoxe. În pronaos citim pe-o placă, printre numele unor ilustre personalități și pe cel al săceleanului de mare faimă în lumea academică românească: profesorul ALEXANDRU LAPEDATU...

Către astăzi ajungem la Sf. mănăstire NICULA, nu departe de Gherla. Lăsăm în pace sinistra închisoare și suntem pieptă, printre serpentine. Microbuzul nu dă deloc semne de oboseală. Ne oprește o formație a Politiei rutiere. Suntem în regulă. Icoana lăcătoare de minuni se odihnește și ea cuminte pentru încă un an, spre a-i primi, cu multă credință și evlavie pe cei peste 200000 de credincioși care, de Sf. Mihail, adunătorii în genunchi pe imleinul Bisericii în

care sălășuiește locuna naționalătoare

Începutul săptămână următoare este săptămână de sărbătoare la sediul ASTRA, într-o atmosferă de apoi o nouă odihnitățire în cadrul unor activități sportive din perimetru excepționale precum spartime sau concursul din municipiul de pe Soines.

În zori, pornind din nou la drum. Ne aşteaptă o zi plină. Pretențul și ghidul naștere de acum încoace, profesorul Istrate de la Brașov, de lupt un năsăudean „zel- beget” ne propune o primă “escală” la Reteag. Oprim în fața Casei memoriale a folcloristului Ion Pop Reteaganul. Clădirea e asemenea unei căsuțe din povești. Ne întâmpină cordial domnul Florin, custodele, care cunoaște atâtva lăceruri interesante și pline de învățătură, în special pentru tineri. Autorul “Povestilor ardeleană” a lăsat urme durabile în spiritualitatea locului iar oamenii nu îl vor uita nicicând pentru marea lui dragoste pentru tinerele vălăstare și pentru literatura românilor.

Ne abatem spre Hordoul lui George Coșbuc. Personal, trăiesc emoții la cote ridicate dar nu mă manifest cine știe ce. Am intrat de-acum în PATRIA năsăudenilor, cători de mare și originală literatură română!

În urmă cu vreo 45 de ani (o viață de om) am mai trecut pe aici. Dar, patina nemiloasă a vremii a lăsat doar ușoare urme în amintire... Cum o fi arătând azi satul lui Coșbuc? Oprim pe malul Sălăucei. Ce apă limpede și sănătoasă! Oare peste tot unde s-au născut genii ale spiritului există o “Ozana limpede și frumos curgătoare?” Se poate că da, Ionuț Jitaru, cameramanul nostru, prinăește doi raci iar dl. Doctoare ne pozează grupul de la înălțime.

Localitatea Coșbuc (fost HORDOU) dă semne de nouă prospătate și cîntemelă în totușu puterea cu înțețu. Ne primesc la mizzen, sobin și profesionist, dl. Profesor Constantin Catalanu, directorul instituției.

Dominu să afișăm cu înăudire și certitudine că muzeul - casă memorială "Coșbuc" a fost prima casă memorială a unui scriitor deosebită în România.

„Editorii scriitorilor” și „Istoria literaturii române” din care, întrucât secvență, lipsesc pagini dedicate tocmai lui... Coșbuc, și o ediție cu poezile celuț mai populare dintre scriitori români, „Poetul bătrânum” cum fericit să se nălerăci în numit totușu un critic aproape nătă astăzi în n. I vorba de C. D. Ciherean. Totușu în acest muzeu respiră ordine (aproape germană), bun gust, grija și migală și un deosebit cult al valorilor.

Năsăudul ne întâmpină în nota sa firească de orașel de provincie (pe vremuri granițieresc), liniștit și cu oameni așezati și manăși constant de frumoase îndeletniciri cotidiene și lucrative. Avem de-acum o singură țintă: Muzeul memorial „Liviu Rebreanu” de la Prislop. Ajungem imediat și suntem întâmpinați frătește, deosebit de amical, de omul legat locului: profesorul Mihai Martin, dl. director care a slujit în „straie de purpură și de aur argintat”, timp de vreo 47 de ani, la capătării memoriile lui Liviu Rebreanu, „domnișorul Liviu” cel care a unit odată românul românesc cu nestemelele perle

continuare

"Ion", "Pădurea spânzuraților" și "Răscoala". Dl. Martin e un desăvârșit pasionat al literelor dar și al anecdotei, este o adevărată enciclopedie a vieții și operei rebreniene pentru care și-a închinat întreaga-i viață. Ne arată, ne explică dar nu uită unele pătanii. Aflăm bunăoară că, prin anii 60, comuniștii culturici l-au obligat să demonteze celebra troiță de care se face vorbire în "Ion" la începutul romanului. Cuminte, soldat disciplinat, directorul (tov. Martin) a ascuns-o în pod iar acum se mândrește și ne-o arată că a repus-o acolo unde-i era locul și menirea. Îi privesc cu atenție ochii.

Scânteiază, împrăștie niște văpăi discrete și aproape lacrimează. Să trăiești, dragă profesore Martin, cu dumneata ne atingem idealurile și-i punem la punct pe nătărăi și pe tot soiul de slugoi și trepăduși care servesc imposturii și rușinii.

Costumul lui Ion, cătrința Anei, biroul la care Liviu Reboreanu și-a scris capodoperele fumând și consumând cantități "industriale" de cafea. O viață ruinată dar demnă și profitabilă pentru cultura unui întreg neam.

de cărți) un set cu cele trei capodopere românești ale lui Reboreanu. Și o ediție a nuvelelor. Îi mai oferim o fotografie mărită cu bustul lui Eminescu de la Săcele și o alta cu portul mocănesc de aici. Seara, ne despărțim deosebit de cordial și folosindu-i propriile cuvinte suntem mulțumiți că am făcut... "un popas de suflet" la Maieru.

Dând curs invitației d-lui dr. Traian Gh. Dascăl de la Năsăud, delegația artiștilor săceleni a participat, duminică 31 octombrie a.c. la un eveniment unic în România.

Au fost dezvelite și sfințite câteva monumente de interes național în localitatea Cristești - Ciceu, toate aceste simboluri fiind donate de însuși doctorul DASCĂL comunității, distinsul intelectual cheltuind din averea personală nu mai puțin de ... 2 miliarde lei!! Cinste și onoare acestui bărbat de o rarissimă "patimă" altruistă pentru neamul și consătenii săi! Monumentele ansamblului sunt: Lupa Capitolina, Crucea Eroilor Unirii, busturile (în bronz) ale lui Andrei Mureșanu, George Coșbuc, Karoly Torma

MUZEUL MEMORIAL "LIVIU REBREANU" NĂSAUD

Privim familia "modernă" a învățătorului Vasile Reboreanu, actul (în original) prin care sublocotenentul Emil Rebrenu, dezertorul era condamnat la moarte pentru că și-a iubit frații. Emoție, durere și bucurie. Am întâlnit la Prislop, tăranii mândri că locuiesc în satul lui Ion Pop al Glanetașului. Oare, de ce? Nu prea și-au motivat sentimentul. Vizităm Muzeul de istorie și etnografie din Năsăud. Exponate vechi, mărturii răscolitoare. Ne însoțește, în continuare, dl. doctor Traian Gh. Dascăl - amfitterionul nostru de la Năsăud.

Ziua o încheiem la Maieru. Ne așteaptă aici un mare prieten și o conștiință civică desăvârșită: profesorul de limbă și literatură română SEVER URSA - un adevărat "mag" ocrotitor al spiritualității acestor încântătoare plăzieri de pe mirifica Vale a Someșului mare, ctitorul muzeului "Cuibul visurilor" și conducătorul revistei cu același nume. Muzeul pe care eu l-am mai vizitat cu vreo doi ani în urmă, e o adevărată bijuterie a spiritului, o universitate sau institut național de cultură și civilizație etnografică ce poartă în fibra sa un singur și durabil nume: LIVIU REBREANU.

Colegul și prietenul nostru ne oferă daruri în amfiteatrul de vreo 120 de locuri unde, ceremonial, își invită mai întâi oaspeții. Ni se oferă pliante, reviste, fotografii. La rându-ne oferim Bibliotecii aşezământului (are vreo 60000

(epigrafist al Daciei antice) și regelui Ferdinand.

Festivitatea a fost înălțătoare. S-au rostit numeroase cuvântări și s-au adresat mesaje de către multă lume care a ținut să ia parte la eveniment. Delegația săcelenilor a participat la lucrările Adunării Generale a Despărțământului Năsăud și a înmânat școlii din localitate cărți în valoare de 5 milioane lei, subliniind că "Acolo unde pământul mustește de latinitate dar și de patimă robace "trăiesc azi copii care preiau moștenirea înaintașilor care au zămislit o cultură superioară și-au dăruit patrimoniul literar și științific românesc nume care vor străluci și-n viitor dând consistență și rigoare identității noastre.

Nu putem încheia acest reportaj fugar, fără a aduce calde mulțumiri conducerii S.C. Electroprecizia S.A., Primăriei și Consiliului Local Săcele care au făcut posibilă realizarea acestei "aventuri" a spiritului în minunata Tara a Năsăudului unde vor "împărăți" mereu cei doi: COŞBUC și REBREANU.

Prof. Liviu Dărjan

REFLEXII PE MARGINEA ZIDULUI

Poate nu întâmplător cuvântul acesta stă cuminte la coadă. Și-a găsit îmbrăcămintea doar la coada alfabetului. Ca și când o garderobieră grăbită i-a aruncat înainte să trântească cu țâfna ușa o haină scurtă și strâmtă – zid – (două consoane și o vocală sugrumată) care nu-i acoperă nici julturile de la genunchi. Vezi, de aceea o fi având bietul cuvânt atâtea frustrări.

Când mă gândesc la semnificația lui îmi aduc aminte de Esop genialul sluj, sclavul cu cel mai liber cuget, care a fost rugat odată, la o masă, să servească ce-i mai bun și ce-i mai rău. Mesenii au fost foarte enervați când de la aperitive până la desert s-a servit doar mâncare de limbă. Chestionat, Esop ar fi răspuns: „ – Ce-i mai rău decât limba care aruncă vorbe otrăvite și ce poate fi mai bun decât limba ce laudă, linguește, etc.”

Pe o asemenea dualitate cred că se odihnește și cuvântul „zid”. Căci ce poate fi mai bun decât zidul? Zidul care apără, zidul care adăpostește și ocrotește, zidul care durează. Întors în cetatea Urului- după ce a colindat besmetic să-și găsească nemurirea, Ghilgameș, a înțeles că singura nemurire la care putea să acceadă erau zidurile cetății sale. Zidurile care puteau adăposti și apăra pe supușii săi, dar și zidurile care purtau pe piepturile lor ca niște embleme însemnele nobiliare ale artei.

Făcut pentru a închide și proteja mareale zid chinezesc este paradoxal singurul care se oferă privirii din cosmos.

Faust și-a vândut sufletul „doar” pentru o veșnicie diavolului pentru a înțelege că fericirea este mai presus de elipă. A putut să simtă bucuria adevărată numai atunci când a pus semenii la adăpost de furia apelor datorită zidurilor construite.

Zidurile care se surpă și vindecă. Negru vodă a tocmit „nouă meșteri mari, calfe și zidari, cu Manole zece care-i și întrece” să ridice mănăstirea pentru a-și vindeca tara. „De șapte ani Anticrist străbate țara, de șapte ani zidurile se prăbușesc”, „Au clădit pe pământ nărăvit”-spune Blaga în piesa „Meșterul Manole”- locul ales este identificat cu „gura iadului”. Relația Pământ-Dumnezeu – pare definitiv alterată. Pământul nu le suferă, sau Domnul nu le

primește. Vina primordială este amplificată „Știința voastră nu ajunge până unde și străbate vină noastră”. Și ca să nu se mai surpe zidurile, Manole își zidește iubirea, zidindu-se astfel și pe sine.

La temelia cunoașterii filozoful pune iubirea.

La temelia zidurilor Manole pune iubire.

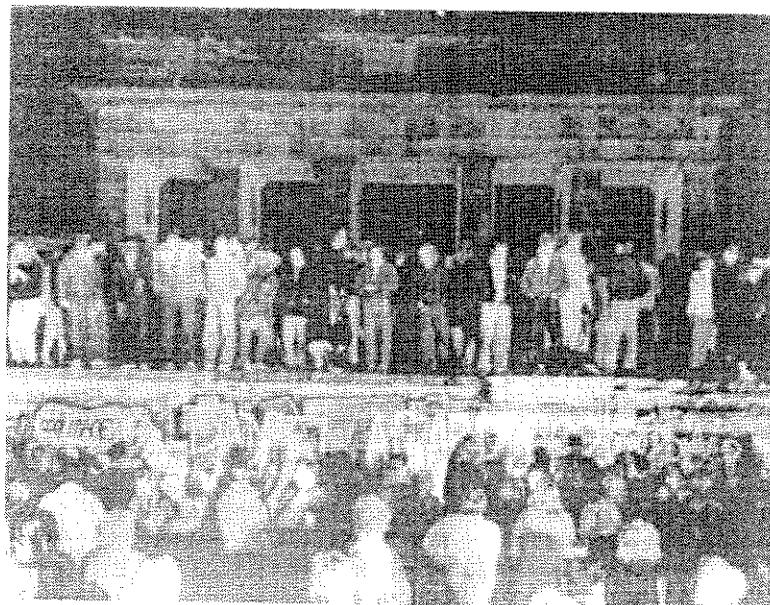
La temelia lumii Creatorul pune iubire.

Dureroasă temelie...

Durerioasă temelie de zid și cea a iubirii de țară. „Iubirea de moșie e un zid care nu se-nfioară de-a ta faimă Baiazid...”

Zidul iubirii de patrie a cărui temelie a cerut atâtea jertfe..

Și iată și ziduri care schilodesc suflete și trupuri – ziduri de închisoare, ziduri care delimită, care pune stăvilă în calea oamenilor, ziduri care despart.

Un astfel de zid a fost cel al Berlinului. Pentru că la urma urmei zidul acesta nu a despărțit un oraș în două, ci a despărțit artificial un popor și a creat două lumi : cea roșie și cea ... verde? La fel ca și în basme? Cea roșie – cea hulită, cea dominată, cea mai arătată cu degetul. Și cealaltă democrată, prosperă, luminată... Zidul a despărțit Estul de Vest, totalitarismul de democrație. Un zid care a despărțit o familie, un popor, o Europă, o lume, o civilizație. Iată de ce dărâmarea lui a avut o atât de mare conotație.

Iată de ce pe când iarna se însinuează din nou printre noi ne vom aminti nu de zidul zidit în iubire ci de zidul zidit în ură, și nu de zidul care a trebuit să ceară jertfă ca să se ridice ci de zidul care a cerut jertfe ca să poată fi dărâmat.

Dărâmarea zidului Berlinului a făcut și pentru noi posibil acel Crăciun însângerat în care am auzit pentru întâia oară colinde la televizor.

Din păcate dărâmarea zidului nu a însemnat vindecarea rapidă. Purtăm cu noi încă răni adânci. Unii dintre noi nu vor mai apuca să se vindece niciodată.

Dar, pentru că să nu se mai ridice un alt zid al Berlinului – până când zăpada ni se va așeza sub pleoape, este bine să ne amintim de el.

Prof. Emilia Stoian
Gr. Școlar “Electroprecizia - V. Jinga”

PELERIN LA SFÂNTUL MUNTE ATHOS (II)

AȘEZĂMINTE ROMÂNEȘTI LA SFÂNTUL MUNTE ATHOS

Nu sunt date precise cu privire la data când monahii români își fac prezența în Athos, dar se știe că pe la anii 1360, în Mănăstirea Cutlumușiu, ctitorită de domnitorul Ungro-Vlahiei, Alexandru Basarab, se aflau mulți monahi români, încât această mănăstire a purtat multă vreme numele de "Marea Lavră a Tării Românești".

Sunt însă mărturii istorice că prezența monahilor români în Athos este mai veche. Încă din sec. IX, documentele pomenesc de Vlahii din nord, care ajungeau cu turmele lor până la Athos. Nu-i de crezut că sihaștrii din părțile românești, unde monahismul a dăinuit sub formă sihăstrească timp de o mie de ani, să nu fi ajuns și la Athos.

Sihaștrii din Carpați mergeau la Athos, fiindcă găseau acolo condiții de viață sihăstrească mai deplină. De aceea nu și-au întemeiat o mănăstire a lor, ci când s-au stabilit în chinovii, au trăit împreună cu ceilalți frați: la Cutlumuș, la Zografu, la Esfigmenu, dar în general au trăit viață sihăstrească, în chilii, răspândite pe tot cuprinsul Athosului. Abia în sec. XIX, când apar statele naționale, s-au gândit și monahii români aghioriți să aibă o mănăstire a lor, și au întemeiat Schitul Prodromu.

Schitul Prodromu se află la capătul răsăritean al peninsulei Athonite numit Vigla, într-un ținut pustiu, pietros și băntuit de teribile furtuni, fiind întemeiat între anii 1852-1866 de ieroschimonahul Nifon Ionescu și ucenicul său, ieroschimonahul Nectarie. De aceea, în chip firesc a fost pus sub patronajul marelui pustnic Sfântul Ioan Botezătorul, de unde și-a luat și numele de Prodromu, care în limba greacă înseamnă Înaintemergător și se află pe teritoriul Mănăstirii Lavra.

Loc sălbatic și cu minunate frumuseți naturale, prielnic isihiei și înaltelor contemplații duhovnicești, la care însăși atmosfera înconjurătoare te îndeamnă. Spre răsărit se întinde marea Egee nesfărșită și aproape tot timpul anului agitată de valuri; spre apus, se înălță mare, până la 2033 m., muntele al cărui vârf de marmoră sau înălbit de zăpezi, scânteiază sub razele soarelui, cu mult înainte de răsăritul lui, ca un nou Tabor în lumina Schimbării la Față a Domnului, iar soarele răsăritind din mare, se urcă mereu în cursul zilei pentru a apune în dosul culmei athonite, de unde cu ultimele raze ale înserării ne cheamă. "Veniți să ne suim în Muntele Domnului", la înăltările cele duhovnicești.

La înființare, schitul se numea Schitul moldovenesc Prodromu, fiind populat mai mult de monahi veniți din Moldova. Mai apoi s-au adunat călugări din toate provinciile locuite de români, iar la anul 1859, cele două principate, Moldova și Muntenia, unindu-se într-un singur Stat, România, și Schitul Prodromu și-a luat numele de Schitul românesc Prodromu.

Pentru bunul mers al vietii obștești, schitul a dobândit o serie de proprietăți în țară: Schitul Bucium - Iași, Schitul Icoana - București, ca și diferite case în București, Constanța, Galați, sau terenuri agricole și vii. Veniturile aduse de aceste proprietăți asigurau cele necesare pentru întreținerea personalului monahal, pentru buna desfășurare a Sfintelor Slujbe, pentru primirea închinătorilor și buna întreținere a clădirilor.

Secoul - XX - a inceput cu cutremurul catastrofal din 1904, care a provocat mari stricăciuni tuturor clădirilor schitului, și îndeosebi la biserică mare, încât prodromiții se gândeau să o dărâme pentru a o zidi din nou.

Schimbarea calendarului din 1924 a adus și ea multă tulburare în obștea Schitului Prodromu. Apoi războaiele balcanice și cele două războaie mondiale, cu urmări dezastruoase asupra tuturor țărilor europene, au adus mari prefaceri și în viața Athosului, care, eliberat de stăpânirea otomană, a fost pus sub tutela statului grec. Aceasta, în 1923, naționalizează o serie de metocuri ale mănăstirilor athonite, între care și metocul Prodromului din Taso, iar regimul comunist din România

naționalizează, fără nici o compensație, toate proprietățile pe care schitul le avea în România, astfel încât schitul se vede lipsit complet de mijloacele sale economice de întreținere. Abia după serbarea mileniuului Sfântului Munte, din 1963, când s-au întâlnit pe Athos întăștătorii tuturor Bisericilor Ortodoxe, starea de lucruri a început să se mai îmbunătățească. Prodromu a început să primească ajutoare materiale din țară și s-a îngăduit venirea de noi monahi. Primii sositi, în 1976, au găsit la Prodromu vreo zece călugări bâtrâni și aproape toți bolnavi. Între timp au venit și alți părinți, dar cu totul lipsiți de mijloace financiare.

Deși nu are mare vechime, Schitul Prodromu nu este lipsit de duhovniceasca zestre, care constituie lauda mănăstirilor athonite, adica de *Sfintele Moaște și Sfintele Icoane*. În biserică Prodromului sunt mai multe cutii cu părțicile mai mici sau mai mari din Sfintele Moaște, dăruite de diferiți credincioși din țară, între care: o cutie de argint cu o părticică din moaștele *Sfântului Ioan Botezătorul*, o cutie cu moaște de la *Sfântul Trifon*; o cutie cu părțicile de la *Sf. Arhidiacon Stefan, Sf. Evanghelist Matei și Sf. Mc. Varvara și o cutie cu șase părțicile de la *Sfinții Ioan Hrisostom, Grigore Teologul, Modest al Ierusalimului, Sf. Mc. Haralambie, Sf. Doctor fără de arginți Cosma și Damian și Sf. Mc. Trifon*.*

Icoana MAICII DOMNULUI NEFĂCUTĂ DE MÂNĂ este zestreala cea mai de preț a schitului și binecuvântarea Maicăi Domnului, pentru că icoane nefăcute de mâna sunt puține în toată lumea ortodoxă. "Oricine reușește să ajungă pe Sfântul Munte Athos este protejat de Maica Domnului. Să te închină și să săruți cu evlavie icoana făcătoare de minuni a Maicăi Domnului, care se află în biserică noastră!" Sunt cuvinte de care mi le-a spus părintele Petroniu Tănase, starețul celui mai mare așezământ românesc athonit - Mănăstirea Prodromu, când am pășit în curtea lăcașului. Mi-a dăruit o cărticică despre această icoană deosebită, numită "**PRODROMITA**" (**Înaintemergătoarea**). În câteva rânduri voi încerca să povestesc, pentru cititori, "istorisirea minunatei zugrăveli și a minunilor ce a săvârșit Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu prin Sfânta Sa Icoană, scrisă în cinstea Maicăi Domnului de Arhimandritul Antipa Dinescu, superiorul Mănăstirii Prodromu".

În timpul ridicării sfântului lăcaș (1852-1866), părintele stareț Nifon era preocupat de "Dobândirea unei sfinte icoane a Maicăi Domnului, care să fie spre măngâiere, totodată protectoare și de griji purtătoare a acestei sfinte noi Mănăstiri".

Vorbind cu mai mulți zugravi de pe Athos, părintele Nifon nu a găsit nici un meșter îscusit care să zugrăvească, pe scândura de tei, icoana Maicăi Domnului, purtându-l pe Iisus în partea stângă a brățelor. Părintele impusese și niște condiții: în tot timpul lucrului, pictorul trebuia să se roage la Maica Domnului, să citească Acatistul sau Paraclisul în toate zilele, să nu mănânce, nici să bea înainte de a lucra, iar după mâncare să nu mai lucreze, să se păzească în curătenie trupească până la terminare, să fie mărturisit la duhovnic, să nu se certe sau să se urască cu nimeni.

În anul 1863, părintele Nifon, însoțit de părintele ieromonah Nectarie, veni în România. Într-o bună zi, ajunsese să cu treaba și prin târgul Iașilor. Aici, aflată de un anume lordache Nicolau, zugrav evlavios. Acesta primi cu bucurie condițiile impuse, dar "se umilea, zicând că-i tremură mâinile de bâtrânețe și nu mai poate zugrăvi aşa de bine și de curat ca altădată". Cei doi călugări îl încurajară și el se puse pe lucru.

În câteva zile a terminat de zugrăvit, cum s-a priceput mai bine, veșmintele și celealte părți ale icoanei, lăsând la urmă Sfintele Fete, după cum este arta zugrăvirii icoanelor. S-a apucat și de reprezentarea chipurilor Maicăi Domnului și a lui Iisus, dar degeaba, nu reușea să le zugrăvească bine. Mâhnit, lasă lucrul până la două zile, dis de dimineață, se apucă de lucru, dar în loc să

continuare în pag. urm.

continuare

repare, mai rău schimonosea chipurile. Pe de altă parte, Părintele Nifon, arzând de dorul să vadă Sfânta Icoană terminată, se duse în ziua aceea, împreună cu Părintele Nectarie, să vadă cum lucrase zugravul la icoană, dacă o face bine și frumoasă, și găsi pe zugrav măhnit, că nu putea isprăvi nimic; și văzând icoana, rămaseră întrănați și în mirare, socotind în sine, ca niște oameni, că nu este voia lui Dumnezeu și a Maicii Domnului ca Sfântul nou Lăcaș Românesc Prodromu să se întârească prin această Sfântă Icoană și să aibă un dar și măngâiere duhovnicească și ocrotire pentru cei ce cu frica lui Dumnezeu și cu dragoste se vor nevoi într-însul, precum și ajutor și răsplătire binefăcătorilor și militorilor Sfintei Mănăstiri.

După aceea, Părinții au plecat la Metoc, iar zugravul a acoperit icoana cu pânză curată și, închinându-i cheia ușa camerei unde lucra, s-a retras foarte scărbit, nemâncând nimic în ziua aceea, ci tot închinându-se să-i lumineze Dumnezeu mintea și rugându-se să-i ajute a termina frumos Fețele Sfintei Icoane.

A doua zi, sculându-se mai de dimineață și luând cheia, a deschis ușa camerei unde lucra Sfânta Icoană și a început a găti cele trebuințioase pentru zugrăvit, având multă dorință și râvnă să se apuce de lucru; și făcând câteva metanii, se închină și se rugă Maicii Domnului să-i ajute ca să nu pătimească precum ieri.

Și așa, mergând să înceapă lucrul, a ridicat pânza de pe Sfânta Icoană; și o, minunile Maicii lui Dumnezeu! – văzu, însă, că Sfintele Fețe sunt cu desăvârșire îndreptate și bine încuiuțate, pline de dumnezeiesc har și veselie, după cum se vede și până acum la această *Sfântă Icoană a Prea Curatei Maici a lui Dumnezeu*, care nu altfel, ci în adevăr cu dumnezeiască minune sunt săvârșite! Această minune, spre mai bună incredințare, a întărit-o zugravul prin act sigilat și semnat cu propria să mână pe care l-a dat Părinților, și care se păstrează în arhiva Mănăstirii Prodromu din Sfântul Munte, unde se află și Sfânta Icoană.

Aceasta este povestea sfintei icoane, scrisă la 29 iunie 1863. Zugravul Iordache a trimis de îndată un ucenic să-i înștiințeze pe cei doi părinți – Nifon și Nectarie. Vestea zugrăvirii divine a icoanei s-a răspândit cu iuțală, întreg târgul Iașilor adunându-se la poarta zugravului să vadă minunea. Veni însuși mitropolitul Calinic Miclescu, care, văzând icoana, se închină până la pământ în fața ei.

Mărimea acestei Sfinte Icoane este de 1 m. și 10 cm. în lungime, iar lățimea după proporție. Nu este făcută după asemănarea vreunei dintre icoanele făcătoare de minuni, ci după un model al zugravului, precum l-a inspirat Dumnezeu. Prăvind cu înțelepciune și cu luare-aminte la această Sfântă Icoană, se va vedea caracter împărătesc de mare neam, amestecat cu stăpânire și cu blândețe, de unde se arată că este închipuită prea după asemănare Maica lui Dumnezeu, și plină de dar dumnezeiesc, la care nimeni nu poate privi fără să simtă în inima sa dulceată duhovnicească, bucurie și umilință. Uneori Maica Domnului își schimbă înșătișarea, devenind foarte întunecată, sau foarte strălucitoare. Este aşezată în strană mare în față

catapetesmei, bine și împodobit lucrată, pusă lângă sfeșnicul împărătesc din partea stângă, bine și frumos gătită, cu salbă de galbeni mari și alte monede, cruci și ace de aur cu diamante și mărgăritare, și cu alte multe feluri de podoabe, date de evlavioși și de bunii creștini, care aşteaptă de la Maica Domnului mare dar și plată, atât în lumea aceasta, cât și în cea viitoare.

Istoria consemnează multe minuni săvârșite de icoană: “tot felul de suferinzi au venit a se închină în fața Maicii Domnului și a se stropi cu aghiasmă. S-au tămaduit prin această Icoană bolnavi de friguri, surzi, cu dureri de cap, de măsele, de ochi, de vătămare, îndrăciți, care suferă de boala copiilor și alte multe feluri de boli”.

Astfel, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, al Maicii Preacurate, care a binevoit să înzestreze schitul cu icoana sa cea nefăcută de mână și cu rugăciunile Marelui Înaintemergător Ioan, cu contribuția credincioșilor și cu muncă așduă, depusă timp de două decenii, a monahilor români de obște, schitul se vede îmbrăcat în haină nouă, potrivită pentru lucrarea duhovnicească ce se cuvine să o desfășoare prezența Bisericii Ortodoxe Române în Grădina Maicii Domnului și Acropolea Ortodoxiei.

În istoricul schitului, scris de monahul Irinarch, se relatează următoarea întâmplare: “Pe la anii 1337, cuviosul MARCU ucenicul Sfântului Grigore Sinaitul avându-și locuința deasupra Mănăstirii Lavra, pe dealul ce se numește Palama, într-o noapte ieșind din chilie și stând la rugăciune, vede în partea dinspre răsărit, la locul ce se numește Vigla, o doamnă șezând pe un tron ca o împărăteasă, înconjurată de ingeri și sfinti, care tămaiau împrejur, cântând și închinându-se împărătesei atoate.

Întrebând cuviosul Marcu pe Sfântul Grigore, starețul lui, ce înseamnă aceasta, i-a spus că Maica Domnului voiește ca în timpurile mai de pe urmă să ridice în acele părți un locaș Dumnezeiesc, spre Slava Sfintiei Sale”.

În schitul Prodromu se mai află și alte icoane făcătoare de minuni: *Icoana Maicii Domnului “Apărătoarea de foc”*, care a scăpat de multe ori schitul de incendiu. În fiecare an se face aghiasmă și procesiune cu această sfântă icoană. *Altă Icoană a Maicii Domnului este “Înainte Vestitoarea”, apoi icoana Maicii Domnului “Ctitorita”*. Mai sunt icoana Sfintei Treimi și icoana Sfântului Ioan Botezătorul, care este foarte veche.

Starețul Schitului Prodromu Ierom. Petroniu Tănase, preciza în finalul discuției purtată cu sfintia sa că Schitul Prodromu s-a întemeiat prin străduință unor monahi români din dorința de a ridica în Sfântul Munte o ctitorie românească, spre a fi și noi în rând cu celealte popoare ortodoxe: *“să aibă și Români, ziceau ei un Sfânt locaș în Grădina Maicii Domnului, în care să slujească în frumoasa limbă românească”*. Documentele păstrate sunt mărturii grăitoare, care pun în lumină gândul și fapta acestor monahi, împlinite departe de hotarele țării lor, la indemnul conștiinței lor ortodoxe și totodată la indemnul conștiinței lor naționale românești.

Nicușor Sebastian Muscă
continuare în numărul viitor

“PRODROMITA”

DAN GEORGE ACSENTE, SĂCELEANUL DIN ECHIPA CARTOON!

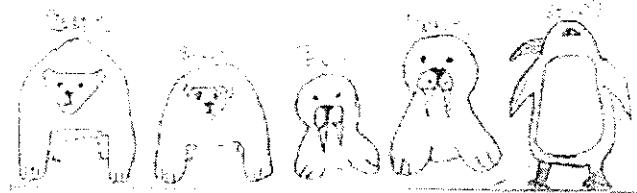
George este un mare iubitor al desenului animat, în special cel clasic. Are numai 12 ani, învață la Școala Generală nr. 4 din Satulung și iubește desenul de când se știe. De aceea l-a și interesat în mod deosebit concursul lansat de Cartoon Network, la începutul acestui an, în cadrul celei de a doua ediții a competiției "Generația Animăției", un concurs național pentru școli, care promovează arta animației în rândul copiilor.

Ideea desenului și a personajelor i-a apartinut lui George. Odată aprinsă sănătatea, au urmat zile întregi de muncă asiduă, chiar și în timpul vacanței, până când ideea a prins contur. Iată în ce constă lucrarea finalizată și înaintată pentru concurs în prezentarea autorului ei:

"O echipă polară formată din două morse, Wally și Billy, doi urși polari, Teddy și Willy și un pinguin pe nume Chilly participă la un concurs de eros pe durata căruia se petrec mai multe întâmplări hazlii. Morsa Wally rămâne cu coada înghețată în apă. Pentru a fi scoasă este nevoie de ajutorul medicilor. Ursul Teddy, fiind ud, aluneca și încearcă pe ceilalți competitori, ajungând să câștige concursul. După ce câștigă, toți participanții merg în vizită la morsa

accidentată, iar ursul Teddy îi oferă cupa în semn de prietenie". Aceasta este povestea ticaluită de George, o poveste simplă, cu profunde semnificații morale pe care organizatorii concursului au considerat-o a fi cea mai interesantă și mai apropiată de spiritul Cartoon Network.

George este un copil realist. A intrat în concurs din pasiune pentru desen, a lucrat cu placere și seriozitate fără să se gândească la faptul că ar putea fi câștigătorul. Uneori a fost certat chiar de părinți că acordă prea mult timp acestei îndeletniciri. Dar după ce lucrarea lui a fost selectată la cartierul general Cartoon din mijii de lucrări primite din toată țara, toată lumea a fost fericită. Părinții, profesorii, colegii s-au bucurat împreună cu George pentru

“Învință! Generația Animăției 2004” desen de Dan George și Scooby Doo

successul pe care acesta l-a obținut. Odată cunoscut gustul succesului, copilul este mai încrezător în el însuși, în talentul incontestabil pe care îl are și este hotărât să participe și la alte concursuri.

Pentru el încununarea muncii depuse n-a fost dată numai de recompensa materială, ci, poate în primul rând, de faptul că în seara zilei de 5 noiembrie a.c., de la ora 19, a avut prilejul să-și vadă lucrarea difuzată pe canalul Cartoon, urmărit de copii din întreaga lume, în cadrul unei ceremonii în stil "Oscar" cu covor roșu, perdele de catifea și replici spirituale. și au avut ocazia să-l vadă și colegii și prietenii care, fără îndoială, s-au mândrit cu faptul că cineva de-al lor, de aici, din Săcele, a reușit să se impună la un canal TV atât de prestigios.

S-au mândrit cu el și părinții care l-au încurajat de mic și l-au ajutat să-și cultive pasiunea pentru desen.

Fără îndoială, s-a bucurat mai ales profesoara lui de desen de la Școala Generală nr. 4, d-ra Minodora Duru, cea care i-a îndrumat pașii, l-a sfătuit și l-a ajutat ca lucrarea lui să corespundă standardelor concursului din punct de vedere tehnic. De altfel, d-ra profesor este renumită pentru elevii talentați pe care îi îndrumă aici la Săcele. Cercul de desen

pe care îl conduce este o prezență permanentă și foarte apreciată la toate manifestările culturale din orașul nostru și nu numai. Înainte de succesul obținut cu George, d-ra Duru a avut satisfacția de a obține împreună cu eleva sa, Georgiana Alexandra Banciu, locul doi la Concursul Internațional de Desen pentru Copii, organizat acum doi ani în Japonia, cu tema "Salvați Natura".

Și pentru că tot suntem la capitolul satisfacții trebuie să mărturisim că ne mândrim, noi, toți săcelenii, cu asemenea copii și asemenea dascăli care fac cunoscut Săcelele pe toate meridianele lumii, ducând faima bogatei tradiții culturale a acestor minunate locuri.

Horia Bârsan

GÂND DE CRĂCIUN

Din zborul tău cu ore numărate
oprește-te o clipă, prieten drag și bun
deschide-ți inima, fii gata să primești,
Dumnezeascu dar al serii de Crăciun.

E-o vreme de-amintiri și de visare,
în viață clipe mai frumoase nu-s,
fii gata să primești cum se cuvine
cinstirea Nașterii copilului Isus.

E timpul când cereștile livezi,
învăluite-n floare acum,
pogoară asupra-ne petale înstelate
și când
cu mânile de cetini parfumate
ne mângâie pe frunte Moș Crăciun.

Dec. 2004
Dimitrie D. Cazacu

APRECIERI PENTRU REVISTA NOASTRĂ

Ne face o placere deosebită să semnalăm faptul că aria de răspândire a revistei "Plaiuri Săcelene" se largeste continuu, ea reținând atenția redacțiilor altor reviste de cultură din țară.

Astfel, în numărul său din iunie a.c., "Astra Blăjeană", în pagina intitulată "Revista revistelor", face o scurtă prezentare a numărului 39, din trimestrul I, 2004 al revistei noastre. D-na prof. Daniela Pănăzan consemnează: "Ca de obicei, un conținut variat, cu multe informații din activitatea culturală a săcelenilor. Zilele culturii săcelene, articol semnat de prof. Andronic Moldovan, evidențiază bogăția culturală care poate exista în Săcele... De asemenea, prof. Liviu Dărjan evocă figura domnitorului Ștefan cel Mare, "harnic și întreg la fire, zimbru sobru și regal"... Pagini întregi sunt dedicate culturii săcelene, mie personal făcându-mi mare placere să lecterez acestea, mai ales paginile spirituale. Nu sunt uitate nici activitățile sportive, întreaga revistă dovedind un real interes și pentru preocupările tinerilor".

Plaiuri Săcelene, anul X, III (serie nouă), trimestrul I, 2004, nr. 39, red. Dimitrie D. Cazacu, în continutul cărora se adresează atenția tuturor săcelenilor și a tuturor cei care există în Săcele, să se potrivească cu prezentul edificiu de către căsădăria nr. 5/8 nr. 1. De asemenea, în pag. 39, prof. Dărjan evocă figura lui Ștefan cel Mare, "zimbru sobru și regal" anticipând săptămâna lui Crăciună din 2004, să se adreseze domnitorului să se leagă de el, să se urmărească să se desfășoare o serie de evenimente dedicate lui Ștefan cel Mare, să se poarte să se realizeze o serie de manifestări și să se poată prezenta apărarea "inerției".

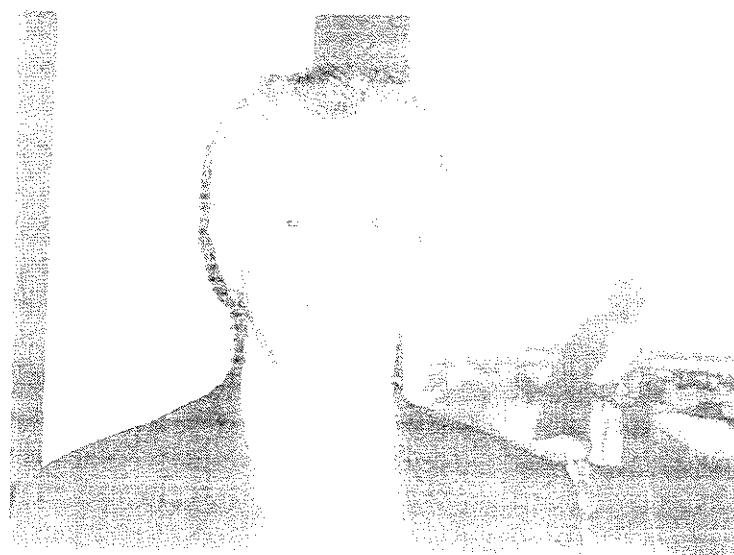
Plaiuri Săcelene, anul X, III (serie nouă), trimestrul I, 2004, nr. 39, red. Dimitrie D. Cazacu, în continutul cărora se adresează atenția tuturor săcelenilor și a tuturor cei care există în Săcele, să se potrivească cu prezentul edificiu de către căsădăria nr. 5/8 nr. 1. De asemenea, în pag. 39, prof. Dărjan evocă figura lui Ștefan cel Mare, "zimbru sobru și regal" anticipând săptămâna lui Crăciună din 2004, să se adreseze domnitorului să se leagă de el, să se urmărească să se desfășoare o serie de evenimente dedicate lui Ștefan cel Mare, să se poarte să se realizeze o serie de manifestări și să se poată prezenta apărarea "inerției".

Redacția "Plaiuri Săcelene"

CĂRTEA DE CERCETARE

PASIUNEA CERCETĂRILOR DE ISTORIE LITERARĂ LOCALĂ

Regretatul critic literar Cornel Regiman avea obiceiul că în evenimentele de definiție și grade didactice ale profesorilor de limba și literatura română să întrebă, pe lângă subiectul de pe bilet și căte ceva despre tradiția literară a locului de unde era (sau unde profesa) candidatul. Era acest obicei o mică lecție de pedagogie căci presupunea, implicit, un îndemn la cercetarea de istorie literară locală, modalitate verificată de educație patriotică. Se reînnoda astfel și tradiția cu frumoasa generație literară interbelică a dascălilor de limba română care au cercetat cu pasiune și dragoste literatura și istoria locului unde își făceau apostolatul. În masivul tom al lui Marin Bucur, *Istoriografia literară românească* sunt o mulțime de astfel de nume de profesori, menționându-se că marile sinteze istorice sau de istorie literară s-au fundamentat mai ales pe aceeași pasiune.

Am făcut acest preambul istorico-literar pentru a arăta că profesorul *Liviu Dărjan* se inseră într-o pasiune frumoasă tradiție. Fiul de preot din frumoasa țară a Bârsiei, absolvent de filologie elujeană (mai mare să amine că cotația unui de studii, dar amintindu-mi totuși de promovația sa care a dat cărțea nume cunoscute în literatură contemporană). Liviu Dărjan a fost, după absolvirea facultății, așa cum se spune, un cunoscător și humic om de catedră. A dăscăluit în mai multe locuri, până s-a stabilit la liceul din Sâcele de care s-a legat sufletește. Aici l-am cunoscut mai bine în vacanțele mele săcelene, pentru că soția mea se trage din această frumoasă și bogată țară de oameni români. L-am cunoscut și la diferite reunii ale profesorilor de limba română sau la adunări ale Astrei unde este întotdeauna prezent cu intervenții susținute cu patos și convingere patriotică. Din aceeași convingere patriotică s-a întrebat spre cercetarea trecutului cultural săcelean, organizând aici despărțământul "Frati Popescu" al Astrei, simpozioane

și evocările unor personalități deosebite și deosebite pe aceste "plaiuri săcelene". Vreți să vă îndrăgi *"Chimor din Sâcele"* de George Mihoc împreună cu un sfat pentru oricare săcelean, pentru că în luceafărul scrierii cu talent evocator și cu emoție sufleteasă avem icoană luminosă a Sâcelor de altădată, cu oameni harnici, mocani vrednici, curajoși și credincioși, pentru care munca și rugăciunea au fost idealul vietii. A cercetat apoi presa săceleană, cred că mai întâi într-o luerare metodico-scientifică de gradul I și apoi extinsă într-un volum separat,

o cercetare laborioasă și metodică a celor două publicații apărute aici: "Viața săceleană" și "Plaiuri Sâcelene".

Pe lângă lectura atență a acestor publicații periodice a stat de vorbă cu redactorii pe care i-a mai prins în viață (îndeosebi cu scriitorul Victor Sudoran, redactorul-șef al "Plaiurilor săcelene"). Revistele sunt

prezentate cu programul, cu articolele orânduite și prezentate din punct de vedere tematic. Am reținut îndeosebi pasiunea și tonul justitiar în care sunt prezentate scriitorii unități (ca Nicolina Nicoleamă sau L.D. Sorin) și care ar trebui scosă dintr-o îndreptățire primăvenitoare către edificare și învățare. În revista *Liviu Dărjan*, am și chemat să mă le dea.

În întâlnirea de recunoaștere semnată în data de 10 iulie 1999 "Plaiuri săcelene" și împrejurul conținutului și valoacăției argumentației. Alături de Sever Ursu din Muzeul Năsăudului, de Ioan Popa din Roșia, de Nae Antonescu din Terebești Sârmăratului și de atâtia alții, Liviu Dărjan face parte din categoria dascălilor de limba română pentru care seriul este o activitate complementară catedrei.

Prof. Univ. dr. Ion Buzași
Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia
Colegiul Universitar "Gh. Șincai" Blaj

SALVAREA PRIN CULTURĂ

"Cultura -afirma Mircea Eliade- nu e decît valorificarea experiențelor sufletești."

Corect. Așa cum sunt mîncarea și băutura pentru fizic, tot așa spiritul adevarat simte nevoie să existe și să se exprime prin cultură. La urma urmelor ce rămîne în memoria corpului fizic după o masă copioasă udată din belșug cu spirtoase și vinoase? Colesterol crescut și dureri de cap ciufut.

Un festin cultural, ca experiență a sufletului, rămîne însă un punct de reper în memoria colectivă a celor participanți, o împlinire sufletească, o realizare cu viaje în timp uneori și peste generații.

Ne amintim cu plăcere de oamenii de cultură ce și-au lăsat o părticică din sufletul lor în fiecare pas făcut în numele culturii în care credeau cu strășnicie. Săcelele este o localitate ce se poate identifica cu nume despre care generațiiile din totdeauna își amintesc oricînd cu pietate: *Alexandru I. Lapedatu, Darie Magheru, Frații Popaea, George Moroianu, Gheorghe Dragoș, Victor Jinga, Victor Tudoran și mulți alții*. Fie că spiritul lor să definească mereu existența acestor meleaguri săcelene!

În virtutea păstrării unei flăcări mereu aprinse în spațiul culturii, și urmașii încearcă să reitereze exemplele lor paradigmatic. Astăzi sunt alte condiții, alte torsionări ale istoriei, altele preocupările de căpetenie ale existenței noastre. Majoritatea suntem cantonați la nivelul satisfacerii mai întîi a instinctelor primare încorsetați de lianele unei jungle mafiotă care se cheamă *democrație originală*. Ne gîndim, absolut firesc, mai puțin la cultură și mai mult la salariul care ajunge numai pentru subzistență, la pensia ce trebuie lungită și alungită ca să asigure și pîine și lapte și telefon și gaz, impozite, ori lumină. Doar lumina culturii nu se impozitează. Deocamdată.

Și totuși în acest context în care bugetul pentru cultură al unei țări e mai mic decît banii investiți (a se citi spălați) în fotbal, există și încercări de a ne salva prin cultură.

Pe plan local există cîțiva pași, chiar dacă nu ființează o casă de cultură, o sală de spectacole încălzită în sezonul rece, un cinema, sau un loc al culturii cu evenimente programabile. Din cîte cunoaștem doar Muzeul Etnografic are porțile deschise zilnic, cenaclul literar "Darie Magheru" propune întîlniri lunare, iar la Gr. Șc. "Electroprecizia-Victor Jinga" au loc manifestări lunare cu trupa de teatru a școlii coordonată de prof. Dorel Cerbu (la sfîrșitul lunii septembrie spectacol în școală pentru oaspeții din Polonia; în luna octombrie au avut spectacol la Colegiul Național "Andrei Șaguna"), respectiv schimburi culturale stabile cu un liceu din Vîre-Franța, respectiv din Nowy Targ-Polonia. În rest evenimentele culturale sunt ocazionale sau ocazionate. Chiar dacă luăm în calcul micii, berea ori cîte un cîntăreț popular bine plătit în campaniile electorale.

Excepție mai face activitatea de la "Izvorul". La propunerea Asociației, a revistei "Plaiuri săcelene" s-a inaugurat din acest an o benefică săptămînă a culturii săcelene. În luna mai a.c. au fost chemați să răspundă la acest apel toți cei care simt cultura ca pe o necesitate a sufletului. A fost editat un splendid album al arh. Medianu. Teatrul de păpuși din București

pentru cei mici, iar Naționalul pentru cei mari au dat reprezentări pe scena săceleană. Nu în ultimul rînd școlile au avut o zi rezervată pentru spectacole proprii, pentru că ele rămîn, aşa cum profetic se exprima profesorul emerit Victor Jinga, "izvor de cultură și civilizație".

Arta, cultura, cu aportul unui mecena rezistă mai bine timpului, iar intrările gratuite la spectacole o dovedesc. Elevii ar aprecia în mod deosebit dacă s-ar organiza manifestări în care să nu fie implicați financiar. Oare din bugetul culturii unui municipiu nu se pot aloca sumele necesare pentru cîte un spectacol cultural pe semestru la care elevii să aibă intrare gratuită?

Grupul țintă unei școli este ca de obicei elevul. El trebuie sensibilizat pentru a se deschide precum o floare spre lumina culturii. Cultura, fie că este de tip umanist, fie de tip tehnic, e carte de vizită a oricarei ființe umane ce se respectă. Nu trebuie să ciștigi cine știe ce sume la "Vrei să fiți miliardar" pentru a dovedi cîte ceva națunii din fața televizorului. E suficient să fiu un bun specialist în domeniul pe care îl-ai ales și în care te pregătești. Doar așa competențele și abilitățile dobîndite în școală pot deveni emblematic carte de vizită pe parcursul vietii.

Actul educativ este prin excelență un act cultural. În acest proces al comunicării relevantă este însă starea de receptivitate, deschiderea elevului spre ce-i bun. Din păcate mass media prin televiziuni comerciale gen prostv, ori ziar de scandal, alături de educația străzii, a cartierului distorsionează și afectează grav sensibilitatea adolescentului în formare.

Societatea actuală nu îi oferă modele pozitive, stimări adulții și prietenii. Nu mai contează diploma ori gradul de cultură și civilizație. Doar banul și puterea. Un important fotbalist e mare consumator de sex și droguri. Și a rămas *mut*. Un politician local a crezut că poate minti și promite la nesfîrșit. A rămas și el *mut*. Un alt politician mânîncă semințe, citește ziarul ori doarme, ori mai bine chiulește cînd se votează legile țării. Rămînem noi *muti* de uimire cum partidele mai au tupeul să-i treacă pe liste. *Foștii* (nomenclaturiști ori condamnați) devin oameni de afaceri sau politicieni. Sunt devalizate bănci, dar își păstrează imunitatea. Orice incult agramat poate să prindă un post de deputat sau senator dacă are bani să-și cumpere locul pe listă, indiferent cît de *mut* a fost patru ani.

Unde-i faptul de cultură? Unde-i bruma de civilizație? Unde-i exemplul pe care trebuie să-l dea societatea cînd o fostă campioană olimpică la gimnastică -posibil model la un moment dat- își vinde acum colecția de medalii pentru că trăiește ca jumătate din români dintr-un salariu de mizerie și nu are banii necesari să-și crească singurul copil? Ce le oferim viabil noi, adulții, copiilor de azi?

Și-atunci adolescenții noștri sunt la modă. Îi vedem pe unii cum fumează, poate au și țigări cu *iarbă*, cum rigiile sau înjură animalic, cum mânîncă semințe și scuipă flegamici prin stații sau autobuze, se dau la bătrâni pe stradă, nu-și mai respectă continuare în pag. urm.

părinții, profesorii etc. Majoritatea visează să se facă *oameni de afaceri*, ori să plece din țară. Iar opinia publică amendează invariabil școala, identificată ca singur factor de educație. “*Nu ţi-e rușine, așa te-a învățat la școală?*”

Nici pe departe. Nici o școală, oricât de marginală sau marginalizată ar fi, nici un profesor, nici un învățător nu-și învață elevii decât ceea ce este benefic pentru viitorul lor. În didactica dezvoltării ființei umane școala amprenteză cultural, dar nu definițoriu. Ea deschide și oferă doar oportunitățile potrivite salvării prin cultură. Opțiunea aparține elevului și familiei. Nu s-a inventat și nu se va inventa robinetul care să toarne direct cunoștințele tehnice, comportamentale ori morale în mintea omului. Școala încearcă, precum biserică în latura ei pur spirituală, să deschidă conștiința de sine. Nivelul conștiințelor culturale

asimilate depinde direct proporțional de nivelul conștiinței de sine. Alegerea și aparține celui în cauză prin **puterea de discernămînt**. Suma faptelor de cultură, fie că e cultură matematică, din chimie, fizică, istorie, literatură, limbi străine ori cultură de specialitate tehnică, a fost inoculată în școală. Ca și în parabola semănătorului, sămânța a fost aruncată. Poate dacă n-ar exista atîtea buruieni otrăvitoare în societatea noastră în care democrația e înțeleasă deformat ca fiecare să facă ce vrea -mai ales la vîrf-, bobul acela germinativ ar prinde rod și s-ar transforma într-un fapt de civilizație și un pas în cultură.

Pentru că în esență civilizația fără cultură e seacă precum pomul fără roade.

Prof. Nicolae Munteanu

ECOURI LA “O PROVOCARE....” (I)

În căutarea unor căi mai productive pentru activitatea cultural artistică și sportivă Săceleană

Nu bănuiam ca “Provocarea...” adresată intelectualilor săceleni, cu câtva timp în urmă, (vezi rev. Plaiuri Săcelene “O provocare...” pag.21, nr.41, a.c.) să fie în stare să sensibilizeze și să pună în mișcare niște unde seismic specifice, atât de variate în gîndirea și sufletele unora dintre destinatari. Și al altora, ale căror sentimente sunt legate de locurile noastre, punindu-le în consonanță cu idealurile pentru care militează Asociația “Izvorul” și propagate cu precădere de revista “Plaiuri Săcelene”. În condițiile actuale și pentru perspectivă, viața cultural artistică și sportiv-turistică a Municipiului Săcele se impune redimensionată. În mod cu totul obiectiv, “Izvorul”, prin tot ceea ce face nu poate cuprinde “aria” fenomenului cultural săceleean în globalitatea lui. Sunt necesare modificări structurale în presupusul sistem care ar trebui să stăpânească peste acest “câmp” care aşteaptă să fie mai productiv și mai bogat. Asociația “Izvorul” și revista “Plaiuri Săcelene” a manifestat mereu preocupări pentru “tema” amintită. Suntem în căutare de căi și soluții pentru cuprinderea unui număr cât mai pronunțat de săceleni –tineri și vârstnici- la manifestări culturale de elită, participanți deopotrivă creatori, inițiatori și spectatori. Dorim cu precădere soluții pentru Asociația “Izvorul” și revista “Plaiuri Săcelene” și în acest context, suntem în căutare de căi și soluții pentru viața cultural-artistică și sportivă în Municipiul Săcele.

Omul timpurilor noastre este suprasolicitat și mereu stresat de preocupări pentru afaceri, serviciu, ori de multe alte treburi cotidiene. La periferia acestora, omul modern se dedică familiei și răgazului ori este atras de zona treburilor social politice. Tocmai pe acest teren de răgaz sau așa zis timp liber apar agresiunile perfide ale culturi de divertisment. O avalanșă pestriță, grea, obosită și fregvent otrăvitoare care se infiltrează pînă în cele mai intime zone ale sufletului cu rezonanțe nebănuite asupra comportamentului. Ici, colo pe acest teren aglomerat de ofertele valurilor de nouăță, nefiltrate după

criteriile binelui comunitar, mai apar scări de lumină de pe terenul unor insule de cultură, cuprinzând idei, evenimente și manifestări odihnitoare, cu conținuturi creștinești și viață trăită în bucurii și înțihă, clădite pe solul solid al tradițiilor și obiceiurilor fundamentale ale neamului. Pe asemenea insule se mai găsesc energii din seva fertilă și trainică a trecutului, în stare să perpetueze și acum legături firești din firea omenescului, aceleia de familie, cu neamurile și de neam, de credință creștină și speranță ocrotirii sufletului.

Din rîndul unor astfel de insule, de izvoare de lumină sufletească se vrea și se străduiește să fie Asociația “Izvorul” cu tot ansamblul de oferte pe care le pune la dispoziția săcelenilor. Dintre care pomenim manifestări cultural-artistice și sportive, fapte de viață provocate și promovate fie pornind de la izvoarele tradiției, fie din cele inițiate pornind de la nevoi ori pretenții contemporane, brodate și acestea după datini și obiceiuri moștenite de la străbuni. Nu este cazul să le enumerez aici ci doar să le provocăm rememorarea. De la reînvierea “Izvorului” după 1989 și reluarea editării “Plaiurilor Săcelene”, potrivit idealurilor din deviza și principiile de viață cultivate de Revistă și până azi, mulți dintre noi am trăit, alții au aspirat ori râvnit să participe la manifestări artistice și sportive cum au fost acele din “Zilele Culturii Săcelene” din mai 2004, la competițiile din înădrăgitul “Memorial prof. Ion Tocitu” cuprinzând sporturi de iarnă. Apoi râvnitele “Baluri” cu plăcinte mocănești, strălucind de eleganță modernă, de bogăția și frumusețea artei culinare săcelene de azi. Au fost căutate și Exponzitile, atât de către vizitatori cât și de creatorii care se întrec a prezenta lucrări de pictură, sculptură, icoane pe sticlă etc. Sute de localnici au fost martori și curioși auditori la simpozioane cu teme inspirate de istoria și tradițiile Municipiului Săcele. Au fost editate cărți, au fost premiați și stimulați tineri creatori și participanți destoinici la competiții naționale și internaționale, parte dintre ei obținând trofee și locuri de frunte. S-a inițiat creștinescul gest, cu ocazia continuare in pag. urm.

OPINII * OPINII * OPINII

continuare

sărbătorii de Sf. Nicolae (6 decembrie) să se organizeze Parastas de pomenire și omagiere la mormintele marilor personalități care își duc somnul de veci în cimitirul Bisericii Sf. Adormire din Satulung. Este un gest pe care l-am dorit să devină o tradiție aici la biserică de sus și răspândit și la alte biserici. Toate acestea și multe altele vorbesc despre eforturile Asociației, cu rezultate demne de laudă întru cultivarea minții și comportamentului conlocutorilor în spiritul hârniciei, omeniei, atașați credinței străbune și a obiceiurilor bune de pe aceste plaiuri.

Intr-un mod politicos ni s-a sugerat de către oameni care ne judecă "manifestările" că Asociația nu realizează o concordanță deplină între idealuri și activitățile cultural-artistice, științifice, morale-civice și creștinești, sportive și altele. Important este faptul că, raportat la aspectul sesizat mai sus, Asociația recunoaște discrepanța amintită și se străduiește să țină pasul cu vremea și cultura prezentului. Provocarea amintită și alte provocări dinspre Asociație și către Asociație sunt binefăcătoare pentru procesul strict necesar de dezvoltare a acesteia și, dacă sunt luate în considerare, și altor instituții culturale. Roadele lor, dacă sunt sincere, pot contribui la înlăturarea mai sus amintitei discordanțe dintre "ce se așteaptă de la..." și "ce se oferă de la..." o Asociație cu caracter cultural-educativ cum este "Izvorul". Precizăm, dacă mai este cazul, că "Provocările" vizau ca intelectualii săceleni să se apropie de istoria locală, pentru a o studia și prezenta sistematic și a demonstra cu metode științifice. Să o facă cu scopul declarat de a-i învăța pe cei de azi despre virtuțile celor de odinioară și a lăsa urme despre acel trecut pentru viitor. Urme de istorie locală serisă azi în condiții de libertate deplină pe câmpul cercetării și exprimării. S-a propus apoi să fie studiate viețile și operele de seamă ale unor cărturari săceleni din perioade de istorie ostile exprimării adevărului din acele vremuri. Am făcut această provocare pentru că sunt mulți săceleni de azi, care trăiesc pe Bulevardul G. Moroianu dar nu știu cine a fost și ce a făcut acest vrednic om pentru ca să merite să simbolul acelei străzi. Cei care au recurs -aici la noi dar și în alte părți- să denumească străzi, cartiere, instituții etc, cu nume de personalități din istoria locului, au făcut-o și pentru faptul că acei care trăiesc pe acele străzi să se întrebe și să găsească răspunsul despre numele acela care a ajuns simbol și model de viață pentru oamenii locului. Îndemnând să fie studiați oamenii noștri iluștri de către intelectuali din rândul nostru ne gîndim și la efectul formativ al efortului lor asupra proprietilor lor însuși. Întodeauna Asociația "Izvorul" a susținut și a promovat eforturile de creație și exprimare ale celor ce se ridică din rândul conlocutorilor. Este un adevăr de necontestat că istoria Săcelelor nu dispune de nume ca L. Blaga, T. Cipariu, G. Coșbuc, ori alții de talia acestora. Pe M. Eminescu l-am declarat al nostru și i-am înălțat bustul pe o alei foarte frecvent bătătorită de oamenii locului. Dar, nu ne-am străduit prea mult să-i învățăm pe săceleni despre acel Eminescu de „dincolo de manualele școlare” acela ascuns de epociile dictatoriale, practică continuată până în zilele noastre. În „provocări” ne-am oprit și am insistat la cazul familiei Popeea deoarece am constatat că intelectuali din alte părți de țară și studiază, pentru a învăța, felul și dîrzenia lui Popeea de a

se luptă cu obstacolele timpului său, pe calea emancipării neamului. Din învățările Episcopului N. Popaea și al altora, poate am înținut sugestii și modele cu ajutorul căror actualitatea ar putea surmonta măcar părți din obstacolele prezentului. Ar trebui să se facă asemenea eforturi de a învăța de la străbuni și pentru săptul că, ne-am prea învățat să aducem totul din import și cu sprijin de peste graniță. Pentru investiții și investitori, consilieri, academicieni, proiectanți de devize pentru lucrări locale... Dar nu ne încumetăm „să ne suflecăm mânecele” și cu atenție să descifrăm prin studii de la V. Jinga, G. Dragoș și alții cum au reușit săcelenii ca între anii 1920-1940 să realizeze în economia localității, acele sapte de excepție din evocările exaltante ale profesorului Dr. D. Cazacu. De acea, între ecurile la provocări unii domni din rîndul veteranilor săceleni ne dezvăluie cum în economia Săcelelor de odinioară nu se pomenea de o problemă cronică a șomajului. Resursele umane erau drămuțite și folosite la explorarea și exploatarea resurselor naturale, iar surplusurile de forță de muncă erau folosite în construcții la București, pe Valea Prahovei, la Căile Ferate. Între Săcele și Brașov erau legături permanente și complexe inclusiv prin „Trenul Galben”. Atunci politica economică locală era orientată spre om pentru a-i se oferi posibilitatea de a munci și astfel să-și asigure surse de venituri.

Suntem bucuroși de oferte de lucrări remarcabile despre trecutul localității. O monografie a Săcelelor, inedită, operă a recunoscutului scriitor și conducător de revistă V. Tudoran, din partea Doamnei Anca Ene Tudoran. O istorie a localității cu accent pe monografia Școlii Generale din Turcheș a elaborat o distinsă doamnă profesoară. Am primit evocări interesante despre „Școala Specială” inițiată și construită parțial cu mari sacrificii și cheltuieli de către prof. N. Colceag. Avem convingerea că intelectualii săceleni se vor angaja neîncetat la astfel de eforturi. Se va ivi și acel eșalon de intelectuali tineri, care uniti vor revigora viața culturală artistică și sportivă din localitate.

Aceste forțe tinere sunt, dar trebuie să intervină pe plan local o politică a culturii cu un management specific care să provoace competiția cinstită în aprecierea și stimularea valorilor autentice. Eșalonul de tineri pomenit mai sus este prezent și chiar unit, acela înținut și în acțiune cu ocazia hramului Bisericii Sf. Arhangheli din Satulung, în învățământ și în majoritatea instituțiilor și întreprinderilor locale. Se impune cu prioritate o strategie cuprinzătoare a sistemului cultural-artistic și sportiv care să fie provocator și stimulativ pentru cei cărora se adresază. Un calendar anual al acestor activități asemănător cu cele întinute pentru școli, biserici, chiar și pentru competiții sportive care să precizeze obiective, forme de activități care să presupună eforturi de pregătire, etape și momente în timp pentru manifestare și evaluare, toate acestea complectate de un sistem de încurajare prin stimulente cît de modeste ar revigora această viață culturală. Aștepțăm în continuare sugestii pentru o conducere științifică a acestui domeniu așa de necesar pentru viața comunității locale.

Prof. Andronic Moldovan

RECUNOAȘTEREA REZULTATELOR BUNE OBTINUTE DE ELECTROPRECIZIA S.A.

Organizat de Camera de Comerț și Industrie Brașov, preocupață permanentă de promovarea și sprijinirea agenților economici, Topul Național al Firmelor, fază județeană, a constituit și în acest an un mijloc eficient de a face cunoscute pe plan intern și internațional firmele brașovene care au obținut rezultate deosebite în activitatea desfășurată.

Și de această dată, societatea noastră a fost răsplătită cu mai multe distincții care recunosc valoarea activității depuse de colectivul de angajați și de Consiliul de Administrație în anul 2003:

- Diploma pentru clasarea pe locul I în Topul Județean al Firmelor pentru 2003
- Diploma de onoare pentru clasarea pe locul I în Topul Județean al Firmelor 8 ani consecutiv.
- Placheta și Diploma de excelență pentru situaarea 11 ani consecutiv în Topul Județean al Firmelor.
- Diploma pentru rezultate deosebite la export.

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE
BRAȘOV

DISTINȚIE DE EXCELENȚĂ

PLACETĂ ȘI DIPLOMA
ELECTROPRECIZIA S.A. SACELE

SITEA V. CUSPREZECE ANI ÎN CLASAMENT
TOPUL JUDEȚEAN AL FIRMELOR

Topul județean al firmelor - Brasov

www.sacel.ro

Criteriile de grupare au fost în funcție de domeniul de activitate, mărimea întreprinderii, iar indicatorii de eficiență (cu pondere diferită) s-au referit la rata profitului curent, productivitatea firmei, esfertul de dezvoltare, cifra de afaceri și veniturile din export. Electroprecizia a obținut rezultatele menționate la categoria întreprinderi foarte mari în ramura "Industria de echipament electric și optic".

Rezultatele economice bune ale anului 2003 dă dreptul societății noastre să participe și la Topul Național al Firmelor, unde vor fi evidențiați cei mai buni agenți economici la nivelul întregii țări.

Cele menționate mai sus nu sunt singurele recunoașteri ale meritului Electroprecizei de către mediul de afaceri românesc. Un recent studiu elaborat de Centrul Român de Modelare Economică, publicat în revista "eFinance" nr. 49 din luna septembrie a.c., evidențiază în exclusivitate cele 40 de companii foarte mari (peste 500 salariați) cu rating A+ (cu cel mai redus risc de adaptare la economia de piață), timp de trei ani consecutiv. Practic, aceste companii joacă un rol decisiv în calitatea performanțelor economice reale, ele fiind denumite pe drept cuvânt "stâlpii economiei românești." De subliniat că în această ierarhie, a celor 40, singurul agent economic din județul Brașov este Electroprecizia S.A. motiv pentru care se poate spune că aceasta reprezintă o unitate de elită a industriei electrotehnice românești.

Aveam fermă convingere că rezultatele bune obținute până în prezent vor fi confirmate și ridicate la un nivel superior în acest an. Astfel, dacă în 2003 societatea noastră a realizat o cifră

de afaceri de 1.433 miliarde lei și un export de 24,25 miliarde Euro, valorile absolute realizate anul trecut au fost atinse în acest an numai în primele 9 luni.

În ultimi trei ani exportul a înregistrat anual o creștere de peste 25%, iar cu 29% a crescut cifra de afaceri în 2003 față de 2002. În anul 2004 se estimează să atinge o cifră de afaceri de aprox. 2000 miliarde lei și un export de 30 miliarde Euro în 52 de țări de pe toate continentele.

Societatea se află din punct de vedere finanțiar într-o poziție stabilă de echilibru finanțiar. În prezent, nu înregistrează nici o formă de eșalonare la plata datoriilor către buget. Electroprecizia își plătește cu regularitate facturile către furnizorii de utilități, nu are contractate credite cu societățile bancare și nu are datorii la bănci.

Acordăm atenție provocărilor la care vom fi supuși în perspectiva aderării în 2007 la România la Uniunea Europeană, care va presupune cunoașterea legislației europene, respectarea cu strictete a normelor de mediu și perfecționarea continuă a resurselor umane.

Realizarea acestor deziderate, perspectivele bune în ceea ce privește comenziile atât la motoare electrice cât și la echipamentul electric auto ne dă certitudinea că și în viitor Electroprecizia S.A. va fi o firmă de top atât la nivel județean cât și național.

Ing. Claudiu Roșuleț
Președinte Director General
S.C. Electroprecizia S.A.

JUBILEU ASTRA 100

Între 16-19 septembrie 2004 s-au ținut la Dej, județul Cluj, lucrările celei de a 100-a Adunări Generale, forul anual și director al Asociației Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român – ASTRA – înființată la Sibiu în anul 1861.

Alegerea așezării someșene drept gazdă, pentru acest important eveniment, a fost de bun augur. Peste 200 de delegați, din țară și din afară, au trăit la Dej câteva zile pline de farmecul împlinirii, de basm și de învățătură.

Programul manifestărilor a fost dens, bine gândit și temeinice luate. Tema reunii, vizând rolul adunărilor generale, a fost onorată de o suitură de activități care au lăsat participanților o impresie fastă, greu de uitat.

„Ce a impresionat și ce a convins la Dej? În primul rând căldura cu care am fost întâmpinat acolo, apoi seriozitatea tuturor membrilor Despărțământului „Dr. Teodor Mihali” (multi tineri!) în frunte cu pasionatul economist Radu Gavrilă, secondat îndeaproape de distinsa doamnă Gavrilă, susținută „împărătește”, cu discreție și dezinvoltură, de domnul primar Ioan Ungur și colaboratorii Domniei sale.

Nu vom uita, cu una cu două, primirea solemnă ce ni s-a rezervat în gara urbei de pe Someș odată cu sosirea acceleratelor de la București, Cluj, Iași sau Timișoara. Mică, dar atât de eleganță fanfară a dat atunci o notă de aleasă solemnitate și de adeverărată serbare populară, cum rar mi-a fost să văd. Î-am admirat, furându-i cu coada ochiului, pe acei simpli călători care se îndrepătau spre nordul țării, cu rosturile lor cotidiene, cum le radia fața de bucurie că se află martori la acea sosire la Dej a mesagerilor Astrei noastre de pretutindeni, ca-ntr-o chemare fără de sfârșit.

În chiar prima zi, oaspetii au vizitat Galeria de artă „Frezia” – admirând, fără reținere, pânzele pictorului Mihai Bandac, adeverătată replică, în fină simfonie de culori, la nemuritoarele „Anotimpuri” ale muzicii lui Vivaldi. Și-au urmat alte și alte expoziții (poate prea multe!); ceea filatelică de la Muzeul Municipal, cea de „Carte veche astristă” de la cercul militar etc. Artiștii plastici de la Dej reprezentă fală unei vechi așezări urbane în care pulsează astăzi spiritul Tânăr, românesc și european, arta autentică cu suport participativ.

Ziua a doua, vineri 17 septembrie a.c., a debutat cu o emociionantă adunare în curtea Colegiului Național „Andrei Mureșanu” din localitate. Aici s-au văzut și admirat oaspeți și gazde, tineri și vârstnici, intelectuali și trăditori ai gloriei. De la împărăteștile costume naționale ale junilor roșiori din Scheii Brașovului la râvnitul steag al Astrei săcelenilor și noblețea aparte a mocanilor costumați în străie de la începutul secolului trecut și până la portul popular de pe Târnave, totul respiră aer de sărbătoare și de înnobilare a tradițiilor românilor.

Tot aici, lumea a fost vrăjită de corul dumnezeiesc al sătencelor din Bucium de lângă Șomcuta Maramureșului – formăție durabilă care intră-adevără și în înșinț evenimentul. Câtă mândrie am citit în privirea și-n sufletul acelor cinstite românce pregătite cu atâtă profesionalism, pasiune și măiestrie artistică, de Tânără și talentata lor dirijoare! Ne-a înșicat apoi evocarea unui martir astrist al locului: profesorul DAN MÂRZA – cărturarul de excepție al Dejului din toate timpurile.

Un alt moment ce va rămâne încrustat în istoria contemporană a Dejului a fost dezvelirea monumentului „Lupa Capitolina”, darul de suflare al doctorului Dascăl, vecinul filantrop de la Năsăud.

Am traversat elice unice, răscolitoare și înălătoare spiritului în Păata Centrală a Dejului, în prezența unor oficialități cinstite și a IPS Vasile Someșeanu de la Cluj, mereu ajințindu-ne privirea spre cele două trăunici: turnul ameteitor al Bisericii și mult mai ameteitorul Monument al „Sfintei Treimi a Marii Uniri”. Ne-am recunoscut și înfrățit, în acea mare de albe drapele, români și europeni, la Dej, în inimă Ardealului tolerant, pentru a nu știu cătă oară în acele pline de farmec zile ale începutului de lungă toamnă aurie a lui 2004.

DEJUL – „Împărătește” de pâine și sare

Adunarea Generală jubiliară și-a desfășurat prima parte a lucrărilor în primitoarele saloane ale Complexului hotelier „Rex-Pare” iar cina astristă, decorată abundent cu petalele spectacolului „România din inimă mea” i-a făcut pe dejeni, pe ieșenii și maramureșenii, pe basarabeni și bucureștenii, pe frații noștri lupători pentru credință și neam din Serbia, pe arădeni și orăștieni, brașoveni și săceleni, pe ambasadorii moților din Apuseni, să fie UNA, adică cetățeni loiali ai Europei unite, apărători ai identității spirituale românești și ea UNICĂ și inconfundabilă voce în concertul lumii de mâine, o lume eliberată de prejudecăți, intoleranță și tot felul de extremități.

Ziua de sămbătă, 18 septembrie a.c., a fost aproape mirifică. S-a vizitat Salina de la Ocaña Dej, unde am fost „cutremurăți” de mărcuția Bisericii săpate în sare dar și de impactul spectacolului de teatru susținut cu talent și dăruire de artiștii de la Teatrul Național „Liviu Rebreanu” din Tg. Mureș cu piesa de actualitate „Românie dragă, Elveția mea” de Cornel Udrea.

În după-amiază aceleași zile au continuat lucrările Adunării Generale (Partea a doua), pe secțiuni: Tema „Rolul Adunărilor Generale în viața ASTREI” – ieri (1870-1948), azi (1990-2005) și mâine (2006-2050).

Subsemnatul a prezentat comunicarea intitulată <<ASTRA „Frații Popeea – A.C.S. „Izvorul”>>, un parteneriat benefic pentru viața spirituală a săcelenilor, în timp>>.

Lianțul cultural și dimensiunea europeană a manifestărilor din cadrul celor trei secțiuni l-a oferit, se pare, „Asociația Francofonilor” din Dej cu spectacolele de excepție, susținute de elevii și dascălii lor din școlile Dejului.

Ziua de sămbătă s-a încheiat (Dacă-i BAL, apoi BAL să fie!) cu o antrenantă recepție găzduită de Sala Primăriei municipale, într-o atmosferă de-a dreptul incendiарă. Dr. Primar, inginerul Ioan Ungur, statuță impunătoare, atât la propriu cât și la figurat, a înmânat Diplome de Excelență tuturor participanților.

Voa bună, înfrățirea desăvârșită și optimismul tonifiant au sidefat cerul senin al Dejului într-o noapte instelată de septembrie salutând cu onoruri astrale ASTRA tuturor românilor, părticică din inimă de aur a minunaților oareneni care trăiesc și trădesc în aleanuri de doină și avântate jocuri, acolo, pe frumoasa și mereu lăudata Vale a Someșului, vatră de lumină și neadormită conștiință națională nescat izvor de talente ale spiritului și de trainică și autentică civilizație.

În ultima zi, duminică 19 septembrie a.c., s-au tras concluziile, s-au acordat premii și s-au lansat câteva cărți interesante. Dr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Aciu, președintele ASTREL a coneluzionat asupra importanței temei dezbatute și a punctat aria demersurilor Asociației în prezent dar mai ales în viitorul apropiat, evidențind tocmai acele coordonate legate de sarcinile și rolul acestei importante organizații a societății civile în vederea admiterii iminentă. începând cu anul 2007, a țării noastre în Uniunea Europeană.

S-a hotărât, ca următoarea Adunare Generală a ASTREI – cea din anul 2005 – să aibă loc la Sibiu, viitoarea capitală culturală a Europei. O coincidență fericită care obligă la seriozitate, mândrie națională și susținută promovare a valorilor autentice.

Până atunci, să ni se permită ca, de aici de la Săcelele Brașovului, din mijlocul spațiului cultural românesc, să gratulăm de astă-dată Dejul cu superlativul:

MAGNA CUM LAUDE!

Prof. Liviu Dărjan
Președinte-Despărțământul ASTRA „Frații Popeea”
Săcele - Brașov

A DOUA ROMÂNIE - ROMÂNII DE DINCOLO

O Românie puternică pe plan european trebuie gândită și prin "capetele de pod" pe care le reprezintă comunitățile românești din jurul granițelor actuale ale Țării, mai ales în contextul unei Europe în care granița devine un concept fluid.

Nu ne vine să credem că "lumea românească" este atât de mare; celor mai mult de 22 de milioane de locuitori ai României de azi li se adaugă aproximativ o jumătate din populația țării, 12 milioane de români aflați "dincolo". Despre acești români se știe prea puțin sau aproape nimic!

Și astăzi în situația când țările civilizate, chiar de la începutul acestui secol, au creat, menținut și dezvoltat organisme speciale până la nivel de ministere! Pentru apărarea intereselor și drepturilor celor din diaspora, adică ... împrăștiații. În România există câteva asociații nonguvernamentale (ex. "ProBasarabia și Bucovina", "Astra Română pentru Banat-Poștile de Fier și românii de pretutindeni", "Fundația Română de Ajutor Umanitar Mihai Viteazul" s.a.), precum și organisme parlamentare, ministeriale, guvernamental-prezidențiale și ale unor partide; toate acestea însă acționează fiecare pe cont propriu, neexistând o strategie comună de conjugare a eforturilor pentru a se aduna apele într-o acțiune benefică atât pentru țară cât și pentru fiili săi. Încă nu s-a întreprins nimic serios pentru constituirea Departamentului Românilor de Dincolo de Graniță, însărcinat cu sprijinirea activităților menite să contribuie la păstrarea, cultivarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a românilor care trăiesc în afara țării.

Coroborând mai multe surse documentare, inclusiv Memorandumul "Direcției Relații cu Români din Afara Granițelor", din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, vom afla că în lume trăiesc peste 12 milioane de români, adică echivalentul a mai mult de jumătate din populația României! Pe români de "dincolo" îi putem împărti în două mari grupe: cei din imediata apropiere a actualelor granițe (cu două subdiviziuni distincte din fostele teritorii ale României Mari și frații noștri din spațiile etnoistorice sud-dunărene) și români ... de peste mări și țări. Cifrele vehiculate au o anumită doză de aproximație, datorită faptului că timp de o jumătate de secol nu a existat dorința de a afla câți români sunt în lume, chiar dacă ei se numesc, acolo unde trăiesc, vlahi, aromâni, meglenoromâni, tintari, cutovlahi etc.

Iată-i pe cei din primul eșalon: Republica Moldova 3.500.000, Transnistria 250.000 – 300.000, Ucraina peste 500.000, ex.U.R.S.S. (Siberia și Caucaz)

aproximativ 600.000 (mulți asimilați), Serbia aproape 1.200.000, Bulgaria cifre între 250.000 și 700.000, Albania 300.000 – 500.000, Grecia și Macedonia aproape 1.300.000 (cei din regiunea Pind sunt socotiți greci latinizați), Ungaria 30.000 – 50.000 (în perioada ceaușistă, mulți români din țara vecină s-au declarat maghiari!), Slovacia 10.000 – 15.000, exIugoslavia 75.000 – 100.000.

A doua grupă (categorie) o formează diaspora propriu-zisă, numită și emigrație sau exil, constituită din mai multe valuri, începând de la sfârșitul secolului trecut și terminând cu transfugii din lagărul communist. Ei sunt ... împrăștiati în S.U.A. și Canada 1.100.000, Germania și Austria 1.000.000 (din care o jumătate o formează sașii și șvabi originari din România, având organizații proprii), Franța 60.000 - 100000, Spania și Portugalia 3.000 – 5.000, Olanda, Belgia și Luxemburg 5.000 – 6.000, Marea Britanie și țările Scandinave 15.000 – 25.000, Australia și Noua Zeelanda 45.000 – 80.000, America Latină 50.000 – 100.000, Africa 30.000, Italia 280.000, Turcia 30.000, alte zone aproape 500.000, Israel 400.000 – 450.000 (evrei originari din România, plus aproape 100.000 de români care muntesc în această țară).

De reținut că în timpul prigoanei staliniste din fosta Uniune Sovietică (după 1945), sute de mii de români din Basarabia și Bucovina de Nord, precum și numeroși prizonieri de război români, sași și șvabi (circa 150.000) au fost duși în Extremul Orient, dincolo de Cercul Polar, în republicile Asiei Centrale și Caucaziene. Dintre cei care nu au decedat în Gulag, foarte puțini s-au întors la vîtrele lor, cei mai mulți fiind asimilați sau aproape asimilați. Cine știe care-i soarta lor?

Ce facem pentru mărginași?

În faimosul lor internaționalism, comuniștii români au uitat(!) sau chiar au negat existența acestei populații de mărimea unei țări. Doar studenții de la facultățile de istorie și filologie mai învățau căte ceva despre frații noștri din sudul Dunării, când era vorba de formarea limbii și a poporului român, pomenindu-se de dialectele vorbite în acel spațiu.

Cercetătoarea Adina Berciu-Drăghicescu, în cartea sa: "Români din Balcani", arată faptul că "Români sudici, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, încep o acțiune de trezire a conștiinței naționale, sub influența proprietelor căutări, proces ce va continua în a două jumătate a secolului al XIX-lea, cu înființarea de școli în limba română". Interesul cel mai mare pentru acești etnici s-a manifestat

continuare

în perioada interbelică, Regatul României construind și subvenționând zeci de scoli, licee, biserici și chiar un institut de învățământ superior (la Sofia). După anul 1945, această parte a Europei intrând în perioada comună, peste soarta comunităților românești din Peninsula Balcanică s-au așternut tăcerea și un dezinteres total. Românii mărginași au fost uități ...

Așa se explică faptul că procesul de deznaționalizare a românilor din imediata apropiere a actualelor granițe este în plină desfășurare. Excepție face Republica Moldova unde, chiar dacă "moldovenii" nu prea au voie să-și spună "români", s-a trecut la alfabetul latin și a fost ... legalizat Eminescu ... Românii din Valea Timocului bulgăresc și sărbesc abia de curând au fost recunoscuți ca minoritate, precum și cei din Grecia. În nordul Serbiei, în regiunea panonică Voievodina, există o puternică comunitate de români, încă din anul 1918, când a luat naștere Regatul sărbilor, croaților și slovenilor, prin împărțirea Banatului, cel sărbesc având capitala la Novi Sad. Aici românii au școli, biserici, ziare, emisiuni de radio și televiziune (anumite ore) și legături foarte puternice, în special cu județele Timiș și Caraș Severin.

Dar nu peste tot și cu toți se întâmplă așa. Chiar dacă sunt recunoscuți ca minoritari și au la dispoziție legi și tratate (vezi Ucraina, Ungaria, Bulgaria), românii își păstrează cu greu etnia, limba, religia și obiceiurile tradiționale. Literele legislative fie sunt ignorante, fie că le anulează anumite acțiuni total antiromânești, precum închiderea unor școli, arderea tricolorului, devastarea sediilor organizațiilor sau publicațiilor românești, profanarea cimitirilor etc. Un singur exemplu: prin intermediul Consiliului pentru Problemele Românilor de Pretutindeni, se trimit în Bucovina de Nord, ținutul Herței, câteva sute de reviste literare și de cultură generală, unor asociații, societăți, școli și publicații românești. Cu câtva timp în urmă, la vama Vadul Siret, partea ucraineană a reținut revista "Magazin istoric", pentru a-i verifica conținutul ideologic (!)

Tocmai de aceea, zonele compact românești din țările limitrofe trebuie susținute pentru dotarea școlilor, bibliotecilor, asociațiilor culturale, bisericilor, cu manuale, cărți, reviste, costume populare, obiecte de cult, instrumente muzicale, casete audio-video etc. Avem datoria să-i ajutăm în toate domeniile, inclusiv prin acordarea de burse pentru elevi și studenți, să studieze în România; să organizăm cât mai multe tabere de vară/ iarnă cu învățători, profesori și preoți. Pe de alta parte, la noi s-ar găsi destui misionari dispuși să plece "dincolo",

pentru a reaprinde și întreține flacăra Țării - Mame.

"Cartea Albă" a diasporii

În "a doua Românie", trăiesc circa 500 de scriitori și ziariști români, care scot lunar peste 600 de publicații și, anual, zeci de cărți, din Serbia în Australia, din S.U.A. în Suedia, din Israel în Franța, din Germania în Albania și.a.m.d. Despre fiecare în parte (ziare, volume, personalități) s-ar cuveni să vorbim mai mult deoarece jumătatea de secol de comunism al României i-a îndepărtat de țară, fiind categoriști trădători sau renegați. O "Carte Albă" a diasporii are în vedere că "atunci când nu a fost ignorat sau ridiculizat, în mod deliberat, exilul românesc a fost supus unor manevre insidioase de dezbinare și infiltrare informativă. Politica păguboasă a regimului comunist față de diaspora românească a făcut ca aceasta din urma să devină extrem de reticentă față de orice inițiativă, bună-reea care venea de la București. Despre avatajurile celei de-a doua României trebuie scris! Desigur, după decembrie '89, ceva-ceva s-a modificat în felul de a fi al românilor de "dincolo", în modul de a privi spre țară. Prea puțin însă, față de cât așteptau ei să se schimbe lucrurile. Cei peste 12 milioane de români trebuie să știe că se pot baza pe sprijinul nostru, ei vor putea să ne sară în ajutor, în demersurile noastre diplomatice, economice, politice, social-culturale etc. Patria care-și uită fiili, spunea un înțelept grec din antichitate, nu-și merită eternitatea! Este vremea să învățăm să-i ajutăm pe români de pretutindeni să-și păstreze și să arate lumii valorile poporului din spațiul carpatodanubiano-pontic, respectând totodată exemplar legile țărilor în care-și duc viață.

Odată cu nefolosirea acestei conjuncturi favorabile create în plan european, comunitatea românească "mărginașă" riscă să dispară din istoria oficială a Europei, asimilându-se fără nici o puțină de afirmare. Importanța strategică a acestei comunități rezidă din aceea că justifică prezența românească în afara hotarelor actuale ale României (deci existența unei româniță balcanice), un factor important pentru precizarea rolului românilor în istoria și cultura Europei, în care dorim să ne integrăm, precum și a vechimii prezenței românești în acele zone. Românii din Balcani, în majoritatea lor autohtonii, trăiesc în alte țări dar pe pământul lor, iar România are cel puțin o datorie morală de Țara Mamă, de centru spiritual pentru aceștia.

** Sport ** Sport ** Sport ** Sport ** Sport **

SPORT-FOTBAL DIV. B.

Interviu cu dl. Ec. Ing. Constantin Lungu, președinte al F.C. Precizia Săcele

Cu numai câteva zile înaintea ultimei etape a turului div. B, seria I, la fotbal, ediția 2004-2005, am purtat un scurt dialog cu dl. Ec. Ing. Constantin Lungu, președinte al F.C. Precizia Săcele, despre evoluția din acest sezon de toamnă a echipei noastre Precizia Săcele.

Rep: Domnule președinte, începutul de campionat a fost cu emoții, după care, din mers, s-a produs o redresare și chiar clasarea la un moment dat, pe locul 3 al clasamentului.

C.L. : Începutul de campionat ne-a surprins ușor nepregătiți, cu o săptămână înainte de startul competiției, doi jucători au părăsit echipa, transferându-se la nou promovata FC Ghimbav. Lotul rămăsese descompletat și câteva posturi cheie erau neacoperite.

Am încercat o completare rapidă a lotului și după începerea campionatului am reușit să-i transferăm pe Măuță, Elca și Minescu. Debutul a fost slab: am pierdut cu 3-0 la FC Ghimbav și nu am reușit decât 1-1 acasă cu Callatis Mangalia. Presa locală a avut reacție ostilă față de echipa noastră și mulți ne considerau principalii candidați la retrogradare. Ne-am mobilizat și cu răbdare și ambiție, am reușit să îmbunătățim jocul, iar rezultatele au început să apară. Căștigăm la București cu Poli Timișoara, apoi acasă cu FC Vaslui și Midia Năvodari, iar în deplasare reușim egaluri cu FCM Târgoviște și Laminorul Roman. De asemenea, ne păstrăm invincibilitatea acasă deși le-am întâlnit la Săcele pe principalele contracandidate la promovare FC Vaslui, Ceahlăul Piatra Neamț și Midia Năvodari.

Rep: Care dintre jucători, considerați că s-au evidențiat?

C.L. : S-au remarcat în tur prin evoluții constant bune: portarul Cernica, fundașii R. Sala, Măuță, Simion și mijlocașii Cîmpeanu și Cojocaru.

Rep.: Cum apreciați evoluția echipei?

C.L. : Înaintea ultimei etape din tur ne situam pe locul 7 cu 31 puncte și +3 la adevăr. Se poate spune că pe ansamblu echipa a avut o evoluție bună care a

determinat manifestarea respectului din partea adversarilor. Dar, trebuie să ne păstrăm modestia, să fim realiști și să recunoaștem că returnul va fi foarte dificil.

Rep.: Cum va fi, returnul?

C.L. : Vom întâlni acasă principalele contracandidate la retrogradare iar adversarii care vor evolua "cu securea deasupra capului" sunt capabili de surpize. Suntem conștienți că nu vom putea obține numai

victorii în jocurile de acasă iar în deplasare, unde vom întâlni pe cele mai valoroase echipe ale seriei, va fi foarte greu de a obține puncte.

Rep.: Cum va să păre a fi seria din care face parte echipa noastră?

C.L. : În opinia noastră seria I este cea mai echilibrată și apreciem că este posibil să se retrogradeze cu numai (-6) la adevăr. Rezultă că fiecare punct

obținut acasă sau în deplasare va fi extrem de important.

Rep.: Ce sperați pentru return și bineînțeles, pentru finalul de campionat?

C.L. : Sperăm că prin evoluția din return să demonstrăm că rezultatele bune vor avea continuitate, iar sponsorul principal S.C. Electroprecizia S.A., care asigură 95% din bugetul echipei, să fie răsplătit și mulțumit prin jocuri spectaculoase.

Rep.: Ce mesaj aveți, în final, pentru cititorii noștri?

C.L. : Am dori ca locuitorii municipiului Săcele, Consiliul Local, să conștientizeze eforturile uriașe care se fac pentru finanțarea echipei, că orașe importante ca Tîrgu Mureș, Baia Mare, Reșița nu au echipe în Divizia B, iar prin echipa de fotbal, Săcelele este cunoscut pe plan național.

Totodată, din partea Consiliului de Administrație al S.C. Electroprecizia S.A. suporterilor și simpatizanților echipei Precizia Săcele, cu ocazia sărbătorilor de iarnă, le urăm un călduros "La mulți ani!"

A consemnat

Sing. Lucian Zangor

TABEL NOMINAL

cu membrii cotizanți ai Asociației culturale sportive "Izvorul" - trim. IV 2004

1	Munteanu Gheorghe	500.000	71	Drăghici Valentin	50.000	141	Caiac Pandrea Aurel	30.000	211	Ghia Petre	25.000
2	Costea Dumitru	300.000	72	Durbălău Ștefan	50.000	142	Cioroianu Aurelia	30.000	212	Ghinescu Horia	25.000
3	Filipescu Dan	250.000	73	Ene Adrian	50.000	143	Ciușu Mircea Valentin	30.000	213	Goiogean Ion	25.000
4	Ionas Andrei	250.000	74	Ene Gheorghe	50.000	144	Clinciu Sorin	30.000	214	Gomolea Dumitru Jr.	25.000
5	Roșculeț Claudiu	250.000	75	Filip Mihai	50.000	145	Dima Marcel	30.000	215	Guia Ștefan	25.000
6	Zavarache Constantin	250.000	76	Florescu Gheorghe	50.000	146	Dincă Constantin	30.000	216	Iacob Ciprian	25.000
7	Mărculescu Radu	200.000	77	Gîrcăag Viorel	50.000	147	Donciu Ciprian	30.000	217	Ioni Ștefan	25.000
8	Săceanan Adrian	200.000	78	Gomolea Dumitru	50.000	148	Erdely Csilla	30.000	218	Ivan Adrian	25.000
9	Bârbat Claudiu	150.000	79	Imre Gabor	50.000	149	Filipescu Gheorghe	30.000	219	Ivan Daniel	25.000
10	Cărsteau Şerban	150.000	80	Ionel Adrian	50.000	150	Filipescu Octavian	30.000	220	Jinga Romulus	25.000
11	Ivan Gheorghe	150.000	81	Jinga Victor	50.000	151	Ghia Roxana	30.000	221	Lață Viorel	25.000
12	Lungu Constantin	150.000	82	Lăcătuș Mariana	50.000	152	Ghișoiu Dorin	30.000	222	Lazăr Costel	25.000
13	Simon Robert	150.000	83	Manea Constantin	50.000	153	Ghiuță Benone	30.000	223	Leb Mircea	25.000
14	Vereș Mihai	150.000	84	Matepiuc Daniela	50.000	154	Gologan Dan	30.000	224	Lupu Nicolae	25.000
15	Pană Aurel (Belgia)	140.000	85	Mija Adrian	50.000	155	Jerău Gheorghe	30.000	225	Măzăre Traian	25.000
16	Tudose Aurel	125.000	86	Mitreanu Anna	50.000	156	Kapui Elisabeta	30.000	226	Median Dan	25.000
17	Ardeleanu Stelian	100.000	87	Mitreanu Gheorghe	50.000	157	Kristaly Edit	30.000	227	Median Gheorghe	25.000
18	Bodeanu Gheorghe	100.000	88	Molnar Cornel	50.000	158	Metea Suzana	30.000	228	Median Traian	25.000
19	Csere Gavrilă	100.000	89	Moraru Florin	50.000	159	Munteanu Dan	30.000	229	Milu Cornel	25.000
20	Dobrinăș Mihai	100.000	90	Moșoiu Alin	50.000	160	Muscă Nicușor	30.000	230	Modest Zamfir	25.000
21	Dogaru Aurel	100.000	91	Moț Teodor	50.000	161	Neacșu Lucian	30.000	231	Mogoș Ghe. Lucian	25.000
22	Gheorghită Mutu P.	100.000	92	Munteanu Cornel	50.000	162	Pantazică Adriana	30.000	232	Moraru Adrian	25.000
23	Lala Dana	100.000	93	Munteanu Nicolae	50.000	163	Păsărică Claudiu	30.000	233	Moroianu Cantor Emilia	25.000
24	Lala Elena	100.000	94	Munteanu Sabatin I.	50.000	164	Petrea Ștefan	30.000	234	Moroianu Gheorghe	25.000
25	Lață Ioan	100.000	95	Munteanu Ștefan (SB)	50.000	165	Petraru Emil	30.000	235	Munteanu Mihail	25.000
26	Lață Vasile	100.000	96	Munteanu Vasile	50.000	166	Rișnoveanu Ștefan	30.000	236	Munteanu Mircea	25.000
27	Paraipan George	100.000	97	Muscalu Vasile	50.000	167	Sabo Viorica	30.000	237	Munteanu Valentin	25.000
28	Parea Alexandru	100.000	98	Năpăruș Camelia	50.000	168	Spiru Gheorghe	30.000	238	Nagy Stefan	25.000
29	Radu Gabriel	100.000	99	Nechifor Septimiu	50.000	169	Ursuț Gabriel	30.000	239	Necula Dan	25.000
30	Sălișteanu Vasile	100.000	100	Niculescu Gheorghe	50.000	170	Zaharescu Marius	30.000	240	Necula Stelian	25.000
31	Taraș Răzvan	100.000	101	Ocneanu Dorel	50.000	171	Zărescu Claudiu	30.000	241	Niteșcu Adrian	25.000
32	Bârsan Horia	75.000	102	Percioag Gelu	50.000	172	Acsinte Petre	25.000	242	Ocneanu Luca	25.000
33	Băieșu Florin	75.000	103	Peter Sara	50.000	173	Agiu Antonia	25.000	243	Onciu Maria	25.000
34	Cojocneanu Olimpia	75.000	104	Petrescu Romeo	50.000	174	Alexandrescu Emil	25.000	244	Őslăbanu Dan	25.000
35	Eftimie Ioan	75.000	105	Poenaru Laurențiu	50.000	175	Alexandru Ion	25.000	245	Păsăre Adrian	25.000
36	Popa Virgil	75.000	106	Primăvărăuș Victor	50.000	176	Anghel Adrian	25.000	246	Pascu Liviu	25.000
37	Lupu Ștefan	60.000	107	Rișnoveanu Paul	50.000	177	Avasilichioiaș Ioan	25.000	247	Păltănea Cristian	25.000
38	Median Susana	60.000	108	Robu Adrian	50.000	178	Balint Iuliu	25.000	248	Poenaru Nicolae	25.000
39	Median Valer	60.000	109	Stanciu Vasile	50.000	179	Banciu Neculai	25.000	249	Poenaru Ovidiu	25.000
40	Zangor Lucian	60.000	110	Stoian Emilia	50.000	180	Barbu Mircea	25.000	250	Popescu Constantin	25.000
41	Andronic Maria	50.000	111	Stroe Emil	50.000	181	Barbu Petre	25.000	251	Popescu Ilie	25.000
42	Anton Alexandrina	50.000	112	Şchiopu Gabriela	50.000	182	Barna Ioan	25.000	252	Popescu Mihai	25.000
43	Badea Mircea	50.000	113	Şerbănuț Ioan	50.000	183	Bârsan Nicoleta	25.000	253	Popescu Nechita	25.000
44	Banciu Gheorghe	50.000	114	Ştefănescu Dan	50.000	184	Băieșu Roxana	25.000	254	Prundeanu Liliana	25.000
45	Barbu Nicolae	50.000	115	Şveț Vasile	50.000	185	Bălan Nicolae	25.000	255	Purcăroiu Nicolae	25.000
46	Beleuță Eugen	50.000	116	Tamaș Adrian	50.000	186	Beciu Ioan	25.000	256	Rată Mihai	25.000
47	Besoiu Marian	50.000	117	Taraș Ion	50.000	187	Beșchea Dan	25.000	257	Răchită Valerica	25.000
48	Beșchea Ioan	50.000	118	Taraș Mircea	50.000	188	Beșchea Florin	25.000	258	Răglean Floarea	25.000
49	Boberschi Dan	50.000	119	Teacă Mihai	50.000	189	Bilan Florin	25.000	259	Roșculeț Abigail	25.000
50	Bobeș Gabriel	50.000	120	Teșileanu B. Barbu	50.000	190	Bobeș Haricleea	25.000	260	Roșculeț Mirela	25.000
51	Bobeș Gheorghe	50.000	121	Tocitu Viorel	50.000	191	Boca Gabriel	25.000	261	Sârbu Corneliu	25.000
52	Bobeș Ioan	50.000	122	Tomos I. Maria	50.000	192	Bucurenciu Ana	25.000	262	Simion Adriana	25.000
53	Bobeș Ovidiu	50.000	123	Tuțuiuianu Gheorghe	50.000	193	Burtea Anton	25.000	263	Sorban Ștefan	25.000
54	Boboc Gheorghe	50.000	124	Udrescu Lorica	50.000	194	Califaru Gavril	25.000	264	Spirchez Viorel	25.000
55	Bogeanu Alexandru	50.000	125	Vlad Adriana	50.000	195	Caloinescu Ioan	25.000	265	Şerbănuț Flaviu	25.000
56	Bratosin Canu Raluca	50.000	126	Voinea Dumitru	50.000	196	Ciubotaru Sergiu	25.000	266	Şerbu Adrian	25.000
57	Bratosin Maria	50.000	127	Voineag Ioan	50.000	197	Comăsa Traian	25.000	267	Şerbu Andrei	25.000
58	Bratosin Sanda	50.000	128	Zaiț Bogdan	50.000	198	Costea Vasile	25.000	268	Şerbu Iulian	25.000
59	Bucelea Victor	50.000	129	Zbarcea Maria	50.000	199	Coșerea Vasile	25.000	269	Şipoș Ioan	25.000
60	Chițac Geta	50.000	130	Crîșan Emil	40.000	200	Czimbor Alexandru	25.000	270	Ştefan Remus	25.000
61	Codreanu Elena	50.000	131	Nechifor Constantin	40.000	201	Daneș Dumitru	25.000	271	Tătărescu Basil	25.000
62	Colibă Nicolae	50.000	132	Pană Ion	40.000	202	Dinu Popa	25.000	272	Teodorescu Nicolae	25.000
63	Comșa Eugen	50.000	133	Radu Adrian	40.000	203	Dovâncă Marcel	25.000	273	Teșileanu Costin	25.000
64	Constantin Ligia	50.000	134	Şeitan Mircea	40.000	204	Dragomir Dănuț	25.000	274	Teșileanu Emil	25.000
65	Cornea Ion	50.000	135	Taraș Octavian	40.000	205	Drăgan Mircea	25.000	275	Tiuca Adriana	25.000
66	Crăciunescu Virgil	50.000	136	Arion Mircea	30.000	206	Drăghici Aurel	25.000	276	Vamoș Aurelia	25.000
67	David Andreea	50.000	137	Balica Maria	30.000	207	Eftimie Viorica	25.000	277	Zamfir Bogdan	25.000
68	Diaconescu Adrian	50.000	138	Bălan Cătălin	30.000	208	Filip Livia	25.000	278	Zamfir Dan	25.000
69	Dirjan Liviu	50.000	139	Bobanu Șerban	30.000	209	Fodor Levente	25.000	279	Zamfir Radu	25.000
70	Dobrin Ioan	50.000	140	Butu Mihai	30.000	210	Georgescu Ioan	25.000	280	Avram Vasile	20.000

continuare

281 Bandi Ştefan Maria	20.000	341 Trandafir Vasile	15.000
282 Bărbat Gheorghe	20.000	342 Vasilache Gheorghe	15.000
283 Bobeş Constantin	20.000	343 Vlad I. Adriana	15.000
284 Bulat Elena	20.000	344 Vlad Mircea	15.000
285 Bulat Florentin	20.000	345 Albuleț Victor	10.000
286 Butu Ioan	20.000	346 Andrei Sorin	10.000
287 Carpin Victor	20.000	347 Andrieş Monica Florica	10.000
288 Cosma Maria Teodosia	20.000	348 Bârsan Teodor	10.000
289 Cozma Corneliu	20.000	349 Boboia Gheorghe	10.000
290 Dirjan Stefan	20.000	350 Boghe Viorel	10.000
291 Eftimie Virginie	20.000	351 Brânza Maria	10.000
292 Frătilă Gheorghe	20.000	352 Brătoveanu Vali	10.000
293 Gonțeanu Mihail	20.000	353 Brătianu Gheorghe	10.000
294 Ionescu Nicolae	20.000	354 Butu Elena	10.000
295 Ionescu P. Gheorghe	20.000	355 Cârstea Gheorghe	10.000
296 Iordache Dumitru	20.000	356 Casapu Stefan	10.000
297 Itu Vichente	20.000	357 Cenușe Ioan	10.000
298 Jinga Gheorghe	20.000	358 Clinciu Eugenia	10.000
299 Lăzurcă Dumitru	20.000	359 Clinciu Nicolae	10.000
300 Moldovan Valer	20.000	360 Coman Jan	10.000
301 Munteanu Livia	20.000	361 Comes Tiberiu	10.000
302 Oprea Ovidiu	20.000	362 Drăgoescu Valer	10.000
303 Pari Iuliu	20.000	363 Filip Anca	10.000
304 Păiș Ioan	20.000	364 Gidea Aurel	10.000
305 Pelin Matei Alina	20.000	365 Gologan Gelu	10.000
306 Poașcă Gheorghe	20.000	366 Ionescu Gheorghe Nae	10.000
307 Popovici Maria	20.000	367 Leșescu Mihai	10.000
308 Radu Ramon	20.000	368 Lupu Florica	10.000
309 Sarafie Ioan	20.000	369 Manciu Ioan	10.000
310 Stamate Gheorghe	20.000	370 Mățărea Ovidiu	10.000
311 Szasz-Sebeș Paul	20.000	371 Niculescu Nicolae	10.000
312 Sendruc Maria	20.000	372 Onacă Vasile	10.000
313 Serban Cornelius	20.000	373 Orică Ioan	10.000
314 Serbănescu Adrian	20.000	374 Orez Ioan	10.000
315 Tăbărăș Anca	20.000	375 Panaete Ioan	10.000
316 Turoi Roxana	20.000	376 Pencu Haralambie	10.000
317 Ulea Angela	20.000	377 Rotboșan Dionisie	10.000
318 Ursu Maria	20.000	378 Stancu Ion	10.000
319 Ursu Nicolae	20.000	379 Șeitan Adrian	10.000
320 Zangor Nicolae	20.000	380 Taflan Dumitru	10.000
321 Zangor Traian	20.000	381 Taflan Elena	10.000
322 Bălan Cornelius	15.000		
323 Bucurenciu Alexandru	15.000		
324 Bucurenciu Georgeta	15.000		
325 Ciobanu Gabriela	15.000		
326 Cormă Fulga Stelian	15.000		
327 Copăcăel Vasile	15.000		
328 Filip Doina	15.000		
329 Ilie Iuliana	15.000		
330 Ionescu Aurora	15.000		
331 Lencuța Cristina	15.000		
332 M?celaru Ioan	15.000		
333 Mircioiu Lucian	15.000		
334 Mircioiu Sebastian	15.000		
335 Moldovan Andronic	15.000		
336 Moraru Mircea	15.000		
337 Moraru Victor	15.000		
338 Onacă Dan	15.000		
339 Percioig Constantin	15.000		
340 Trandafir Marius	15.000		

ELECTROPRECIZĂ

Feel The Power

ELECTROPRECIZĂ

SPRE ȘTIINȚĂ

Materialele primite la redacție nu se înapoiază.
Articolele privitoare la Săcele, Tărlungeni, Zizin și Purcăreni au prioritate.

Materialele ce se doresc a fi prezentate în coloanele revistei, precum și alte informații despre revistă și asociația cultural-sportivă "Izvorul", pot fi obținute de la:

Ing. Taraș Octavian - str. G.Moroianu, nr. 361, Săcele

Ing. Roșculeț Claudiu - str. G.Moroianu, nr. 353, Săcele

Coloanele revistei rămân deschise tuturor acelora care, prin articolele lor, înțeleg să contribuie la cunoașterea și progresul acestor meleaguri.

REDACȚIA

ing. Claudiu ROȘCULEȚ,
ing. Octavian TARAS, Ioan EFTIMIE,
ec. Milu ALEXANDRESCU, ing. Dan ZAMFIR,
prof. Nicolae MUNTEANU, ing. Abigail ROȘCULEȚ,
Adriana VLAD, ing. Horia BÂRSAN